

بررسی تطور بودجه فرهنگی کشور
از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی
تا سال ۱۳۹۳

معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات فرهنگی

کد موضوعی: ۲۷۰
شماره مسلسل: ۱۴۰۳۲
آذرماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	تعریف مفاهیم
۵.....	بررسی بودجه فرهنگی کشور از سال ۱۳۵۹-۱۳۹۳
۱۵.....	بررسی رشد حقیقی اعتبارات فصل فرهنگ با توجه به نرخ تورم سالیانه (تورم‌زدایی از اعتبارات)
۲۲.....	جمع‌بندی
۲۴.....	پیوست
۲۹.....	منابع و مأخذ

بررسی تطور بودجه فرهنگی کشور از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تا سال ۱۳۹۳

چکیده

رفع مظلومیت از فرهنگ انقلابی - اسلامی همواره یکی از مهمترین مطالبات مقام معظم رهبری از برنامه‌ریزان و سیاستگذاران بوده است. نظر به آنکه یکی از مهمترین الزامات برنامه‌ریزی در حوزه فرهنگ اختصاص بودجه به فعالیت‌ها و دستگاه‌های فرهنگی است و کمبود اعتبارات فرهنگی یکی از مهمترین چالش‌های این حوزه از سوی دست‌اندرکاران مطرح می‌شود، در این گزارش تلاش شد حجم اعتبارات اختصاص داده شده به فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون مورد بررسی قرار گرفته و نسبت این اعتبارات با نرخ تورم در کشور محاسبه شود.

بررسی اسنادی بودجه سنواتی کشور از سال ۱۳۵۹ - ۱۳۹۳ نشان داد سهم اعتبارات فرهنگی از بودجه عمومی دولت بسیار ناچیز بوده و میانگین آن در تمامی این سال‌ها تنها یک درصد اعتبارات را تشکیل می‌دهد. میانگین سهم فصل فرهنگ از امور اجتماعی - فرهنگی نیز در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳ تنها ۳ درصد است.

علاوه بر این با توجه به نقش تورم در افزایش اعتبارات این فصل در طول سال‌های مورد بررسی، تورمزدایی از اعتبارات فرهنگی با در نظر گرفتن قیمت‌های سال ۱۳۸۳ به‌عنوان سال پایه نیز نشان داد بخش عمده افزایش اعتبارات بودجه در طول این سال‌ها ناشی از افزایش نرخ تورم در کشور بوده و با حذف اثر تورم از اعتبارات فرهنگی شیب افزایش این اعتبارات بسیار ملایم است و با رشد قابل ملاحظه‌ای در این حوزه روبرو نیستیم به‌ویژه آنکه در سال ۱۳۹۲ اعتبار حقیقی (تورمزدایی شده) این فصل ۳۵ درصد رشد منفی داشته است.

آنچه در این میان حائز اهمیت است کمبود اعتبارات فرهنگی از یک‌سو سبب چالش دستگاه‌های فرهنگی در دستیابی به اهداف و برنامه‌های خود شده و ازسوی دیگر توان و قدرت مواجهه با تبلیغات و برنامه‌ریزی‌های رسانه‌های معاند را سلب کرده است، امری که بازنگری در اختصاص اعتبارات به این حوزه را الزامی می‌نماید.

مقدمه

بودجه مهمترین ابزار سیاستگذاری مالی دولت جهت تنظیم و ساماندهی امور کشور است. ارائه تصویری روشن و دقیق از نحوه اداره بخش‌های مختلف کشور و میزان و نوع هزینه‌کرد برای هریک از آنها را می‌توان هدف از نگارش قانون بودجه سالیانه دانست. بررسی این سند سالیانه نشان خواهد داد دولت وظایف خود در حوزه‌های مختلف از جمله تأمین و ارتقای امنیت، سلامت، آموزش، تنظیم سیاست‌های پولی و مالی، صیانت و ارتقای فرهنگ و... را با چه هزینه و کیفیتی به انجام خواهد رساند و این هزینه از طریق چه منابعی (مالیات، نفت و...) تأمین خواهد شد.

با توجه به اینکه انقلاب اسلامی یا به تعبیر شهید بهشتی «انقلاب ارزش‌ها»^۱ انقلابی «فرهنگی» است که هدف از آن را می‌توان ارتقای اخلاقیات، ارزش‌ها، باورهای دینی و توسعه فرهنگی قلمداد کرد توجه به جایگاه فرهنگ در روند برنامه‌ریزی عملیاتی و مدیریت اجرایی کشور حائز اهمیت است. نظر به اینکه جایگاه واقعی هریک از بخش‌های یاد شده در نظام مدیریت اجرایی کشور به نسبت سهمی است که آن بخش در بودجه عمومی کشور دارد، گزارش حاضر بر آن است با توجه به اهمیت حوزه فرهنگ در نظام جمهوری اسلامی ایران^۲ و جایگاه هویت‌ساز آن، سهم فرهنگ از بودجه عمومی دولت را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد زیرا این سهم به صورت عینی بیانگر میزان حضور موضوع فرهنگ در تصمیمات مدیریتی و اجرایی کشور خواهد بود.^۳

علاوه بر این آنچه اهمیت اختصاص بودجه به حوزه فرهنگ را بیش از پیش کرده افزایش روزافزون تهاجم فرهنگی علیه ارزش‌های انقلابی - اسلامی کشور و تعدد شبکه‌های ماهواره‌ای که به صورت رایگان اقدام به برنامه‌سازی علیه ارزش‌های نظام نموده‌اند، است. این امر آسیب‌های متعددی را در کشور رقم زده که از جمله آنها می‌توان به کمرنگ شدن فرهنگ حجاب، تزلزل در بنیان خانواده، گسترش روحیه مصرف‌گرایی و... اشاره کرد.

۱. «یکی از مصیبت‌های زمان ما این است که اشخاص دارند کم کم جانشین ارزش‌ها می‌شوند. این خطرناک است! انقلاب ما انقلاب ارزش‌هاست». شهید آیت‌الله سیدمحمدحسین بهشتی (رحمه ا. علیه).

۲. اهمیت فرهنگ در نظام جمهوری اسلامی ایران تا بدان حد است که به فرموده امام خمینی (ره) «آن چیزی که ملت‌ها را می‌سازد فرهنگ صحیح است... اگر فرهنگ درست بشود یک مملکت اصلاح می‌شود». مقام معظم رهبری نیز مسئله فرهنگ را یکی از مسائل مهم کشور دانسته و فرموده‌اند: «من در ارزشگذاری ذهن خودم، به مسائل فرهنگی بهای زیادی می‌دهم. یعنی این‌طور اعتقاد دارم که قوام یک کشور به فرهنگ است. ملیت یک ملت به فرهنگ آن ملت است... فرهنگ خیلی اهمیت دارد. اگر ما دنبال استقلال هستیم، باید به فرهنگ مراجعه کنیم و روی فرهنگ کار کنیم. اگر دنبال خودکفایی و رفاه عمومی مردم هستیم، اگر به دنبال تدین مردم و یک تمدن بزرگ اسلامی هستیم - که باید باشیم و البته هستیم - باید بر روی مسئله فرهنگ تأمل و تلاش و توجه و سرمایه‌گذاری ویژه‌ای بکنیم».

۳. این نکته در بیانات مقام معظم رهبری نیز مورد توجه قرار گرفته است: «فرهنگ را دستکم نگیرید؛ خیلی مهم است. بنابراین صرف وقت کنید و در بودجه هم برایش پول و فصول قابل توجهی بگذارید تا جهت‌ارزشی به فرهنگ بدهید».

ازسوی دیگر یکی از محورهایی که همواره ازسوی نهادها و دستگاه‌های فعال در این حوزه به‌عنوان علت عدم ارائه طرح‌های مؤثر و راهگشا مطرح می‌شود، اعتبار ناچیز امور فرهنگی در مقایسه با سایر بخش‌هاست.

بدین ترتیب گزارش پیش رو بر آن است با توجه به نامگذاری سال ۱۳۹۳ به‌عنوان سال «اقتصاد و فرهنگ، عزم ملی و مدیریت جهادی» و لزوم برنامه‌ریزی ویژه در این حوزه جهت رفع مظلومیت از فرهنگ^۱ به بررسی رشد اعتبارات فرهنگی در کشور به‌عنوان یکی از مهمترین الزامات برنامه‌ریزی در این راستا بپردازد.

در این گزارش تلاش شده تا با بررسی اسنادی بودجه سنواتی کشور در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳ به این سؤال پاسخ داده شود که از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون چه میزان اعتبار برای فصل فرهنگ و هنر با توجه به اهمیت آن برای نظام، اختصاص داده شده است؟ به‌عبارت دیگر تطور بودجه فرهنگی از ابتدای پیروی انقلاب اسلامی از چه روندی تبعیت کرده است؟ علاوه‌بر این با توجه به اهمیت و تأثیر نرخ تورم در بودجه سنواتی تلاش شده تا به این سؤال پاسخ داده شود که در شرایط تورمزدایی شده، رشد واقعی اعتبارات فصل فرهنگ به چه میزان است و میزان رشد و کاهش اعتبارات این فصل چه نسبتی با نرخ رشد تورم دارد؟

تعریف مفاهیم

لازمه بررسی بودجه فرهنگی کشور ارائه تعریفی روشن و مشخص از این موضوع است. به‌عبارت دیگر باید مشخص شود وقتی از اعتبارات فرهنگی سخن می‌گوییم، منظور چیست و در این گزارش چه اعتباراتی به‌عنوان اعتبارات فرهنگی لحاظ شده است؟

با توجه به اینکه در بودجه سنواتی کشور روند مشابهی ازسوی مسئولین ذی‌ربط جهت احصای دستگاه‌ها و اعتبارات فرهنگی دنبال نشده^۲ و در طول سال‌های شکل‌گیری انقلاب اسلامی تاکنون روند تدوین بودجه سنواتی به لحاظ شکلی و محتوایی دچار تحولات متعدد شده است، در این گزارش به‌منظور پایبندی به روندی مشخص و منسجم جهت بررسی بودجه فرهنگی کشور، صرفاً به

۱. برگرفته شده از بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت مورخ ۱۳۸۶/۶/۴.

۲. به‌عنوان مثال فصل ارتباطات و اطلاعات جمعی در سال‌های ابتدایی پیروزی انقلاب اسلامی تا سال ۱۳۸۴ به‌عنوان فصلی مجزا ذیل امور عمومی مطرح بوده و بودجه مجزایی برای آن در نظر گرفته می‌شده است. با این حال در بودجه سال ۱۳۸۴ این فصل از ذیل امور عمومی حذف گشته و مجموعه برنامه‌ها و دستگاه‌های مرتبط با آن به ذیل فصل فرهنگ و هنر منتقل شده است. با وجود این جهت پرهیز از هرگونه اشتباه در محاسبه اعتبارات و همچنین پایبندی به روشی ثابت برای احصای بودجه فرهنگی، در این گزارش صرفاً به بررسی اعتبارات فصل فرهنگ و هنر پرداخته شده است.

بررسی اعتبارات فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و میراث فرهنگی که ذیل امور اجتماعی و فرهنگی درج می‌شود، اتکا شده است.

از جمله برنامه‌های این فصل در حال حاضر می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

برنامه خدمات فرهنگی و هنری، برنامه رسانه‌های شنیداری و دیداری، برنامه پژوهش‌های کاربردی، برنامه آموزش و ترویج خدمات فرهنگی، کتابداری و اسنادی، برنامه آموزش‌های رسمی طلاب علوم دینی، برنامه احداث، تأمین، نگهداری و اداره اماکن و فضاهای فرهنگی، برنامه ساماندهی امور جوانان، برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده، برنامه اعزام زائران به حج عمره و عتبات عالیات و...

ملاحظات

در بررسی بودجه فرهنگی کشور در این گزارش چند نکته باید مد نظر قرار گیرد:

- آنچه مسلم است در سال‌های ابتدایی پیروزی انقلاب اسلامی، تعداد دستگاه‌های فرهنگی ذیل فصل فرهنگ و هنر و همچنین برنامه‌های مرتبط با آن محدود بوده است. بررسی مجموعه برنامه‌های ذیل فصل فرهنگ و هنر نشان می‌دهد در این سال‌ها (۱۳۵۸-۱۳۶۰) تنها هفت عنوان برنامه ذیل این فصل اعتبار دریافت کرده‌اند. این برنامه‌ها عبارتند از: برنامه پژوهشی و احیا و نگهداری میراث ارزنده فرهنگی، برنامه گسترش فرهنگ، برنامه آموزش هنری و فرهنگی، برنامه ایجاد تسهیلات برای آفرینش هنری و فرهنگی و برنامه روابط فرهنگی. این در حالی است که در حال حاضر ۷۷ عنوان برنامه ذیل فصل فرهنگ، هنر و میراث فرهنگی اعتبار دریافت می‌کند. بدین ترتیب بخشی از افزایش اعتبارات این فصل نه ناشی از افزایش اعتبارات برنامه‌ها، بلکه ناشی از افزایش تعداد برنامه‌ها و یا دستگاه‌های فرهنگی است.

علاوه بر این عدم ثبات رویه دولت در تعریف مسائل فرهنگی و به تبع آن اعتبارات فرهنگی از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون، یکی از نکات چالشی در احصای بودجه فرهنگی است. به عنوان مثال در سال ۱۳۸۴، فصل ارتباطات و اطلاعات جمعی که تا پیش از آن ذیل امور عمومی مطرح می‌شده به فصل فرهنگ و هنر منتقل شده است، امری که گویای افزایش دامنه شمول مصادیق ذیل فصل فرهنگ از سال ۱۳۸۴ به بعد می‌باشد.

با این حال و علی‌رغم تغییرات متعدد عناوین برنامه‌ها از سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۹۳ و تحولات متعدد شکلی و محتوایی بودجه، به‌منظور پابندی به روشی ثابت در احصای بودجه فرهنگی در این گزارش صرفاً به بررسی اعتبارات فصل فرهنگ و هنر پرداخته شده است.

- در تمامی بودجه‌های سنواتی ذیل بخش ماده واحده و احکام کلی مرتبط با بودجه با عنوان «تبصره‌ها»، برخی از احکام در ارتباط با حوزه فرهنگ درج شده که در آنها تلاش گشته با در نظر گرفتن معافیت‌های مالیاتی و یا در نظر گرفتن سهمی از اعتبارات کل کشور برای حوزه فرهنگ، اعتباراتی به این حوزه اختصاص داده شود. با این حال با توجه به ماهیت مبهم این نوع پرداخت‌ها و مشخص نبودن رقم دقیق آنها، محاسبه این ارقام از توان این گزارش خارج بوده و در این نوشتار به محاسبه این ارقام و جمع آن با اعتبارات فصل فرهنگ و هنر پرداخته نشده است.

- در سال‌های اخیر (به‌ویژه از سال ۱۳۸۴ تاکنون) در بودجه سنواتی کشور، دولت اقدام به پرداخت برخی از کمک‌های مالی به مجموعه‌ای از مؤسسات و سازمان‌های مردم‌نهاد حقیقی و حقوقی نموده که مروری اجمالی بر آنها نشان می‌دهد بخش اعظم این موارد فرهنگی هستند. با این حال با توجه به غیردولتی بودن مؤسسات فوق و عدم تبعیت دولت از روندی یکسان در اعتباردهی به این نهادها و همچنین حضور برخی نهادهای غیرفرهنگی در این گروه، مجموعه اعتبارات مرتبط با مؤسسات کمک‌بگیر حقیقی و حقوقی در بررسی اعتبارات فرهنگی کشور لحاظ نشده است.

بررسی بودجه فرهنگی کشور از سال ۱۳۵۹-۱۳۹۳

در این گزارش جهت بررسی بودجه اختصاص داده شده به فرهنگ در کشور، به بررسی درصد رشد اعتبارات فصل فرهنگ و هنر و مقایسه آن با رشد بودجه عمومی دولت، سهم فصل فرهنگ و هنر از بودجه عمومی دولت و سهم فصل فرهنگ و هنر از امور اجتماعی و فرهنگی پرداخته شده است.

۱. بررسی درصد رشد اعتبارات فصل فرهنگ و هنر

در جدول زیر تلاش شده بودجه فصل فرهنگ و هنر از سال‌های آغازین انقلاب اسلامی تاکنون که در بودجه سنواتی لحاظ شده است، ذکر گردد:

جدول ۱. بررسی درصد رشد بودجه فصل فرهنگ و هنر از سال ۱۳۵۹-۱۳۹۳

(ارقام به هزار ریال)

سال	بودجه فصل فرهنگ و هنر	درصد رشد در مقایسه با سال گذشته
۱۳۵۹	۸,۱۶۲,۲۰۰	-
۱۳۶۰	۹,۵۰۰,۲۴۹	۱۶/۳۹
۱۳۶۱	۶,۹۹۶,۶۲۹	-۲۶/۳۵
۱۳۶۲	۷,۴۶۲,۵۵۱	۶/۶۶
۱۳۶۳	۱۲,۳۹۷,۳۵۴	۶۶/۱۳
۱۳۶۴	۱۳,۸۴۴,۴۲۸	۱۱/۶۷
۱۳۶۵	۱۴,۶۲۷,۹۶۶	۵/۶۶
۱۳۶۶	۱۴,۹۸۱,۴۷۹	۲/۴۲
۱۳۶۷	۱۸,۷۸۹,۹۹۲	۲۵/۴۲
۱۳۶۸	۱۹,۳۰۳,۷۰۹	۲/۷۳
۱۳۶۹	۲۸,۲۰۰,۷۵۰	۴۶/۰۹
۱۳۷۰	۴۱,۷۲۶,۴۷۷	۴۷/۹۶
۱۳۷۱	۵۵,۱۹۴,۰۰۰	۳۲/۲۸
۱۳۷۲	۲۰۲,۳۸۸,۰۷۴	۲۶۶/۶۸
۱۳۷۳	۲۹۳,۴۷۶,۶۷۲	۴۵/۰۱
۱۳۷۴	۴۲۰,۶۷۲,۳۵۴	۴۳/۳۴
۱۳۷۵	۶۰۴,۲۹۲,۵۰۰	۴۳/۶۵
۱۳۷۶	۹۴۱,۰۱۲,۰۰۰	۵۵/۷۲
۱۳۷۷	۱,۰۷۹,۸۹۵,۰۰۰	۱۴/۷۶
۱۳۷۸	۱,۰۹۷,۹۱۳,۰۰۰	۱/۶۷
۱۳۷۹	۱,۶۸۲,۴۴۳,۰۰۰	۵۳/۲۴
۱۳۸۰	۱,۹۰۴,۳۷۲,۰۰۰	۱۳/۱۹
۱۳۸۱	۲,۵۲۱,۱۸۰,۵۲۹	۳۲/۳۹
۱۳۸۲	۴,۰۷۰,۱۲۲,۴۳۴	۶۱/۴۴
۱۳۸۳	۴,۸۴۱,۳۱۹,۲۵۴	۱۸/۹۵
۱۳۸۴	۱۰,۲۲۶,۱۱۰,۰۰۰	۱۱۱/۲۳
۱۳۸۵	۱۱,۷۰۰,۰۱۲,۰۰۰	۱۴/۴۱
۱۳۸۶	۱۳,۷۷۷,۲۹۸,۰۰۰	۱۷/۷۵
۱۳۸۷	۲۱,۱۸۲,۵۵۰,۰۰۰	۵۳/۷۵
۱۳۸۸	۲۴,۴۲۹,۴۴۳,۰۰۰	۱۵/۳۳
۱۳۸۹	۲۹,۷۹۲,۷۰۲,۰۰۰	۲۱/۹۵
۱۳۹۰	۳۳,۹۳۲,۷۹۷,۰۰۰	۱۳/۹۰
۱۳۹۱	۴۸,۸۶۴,۶۵۲,۰۰۰	۴۴/۰۰
۱۳۹۲	۴۲,۹۷۰,۸۸۸,۰۰۰	-۱۲/۰۶
۱۳۹۳	۴۱,۷۶۵,۵۹۸,۰۰۰	-۲/۸۰

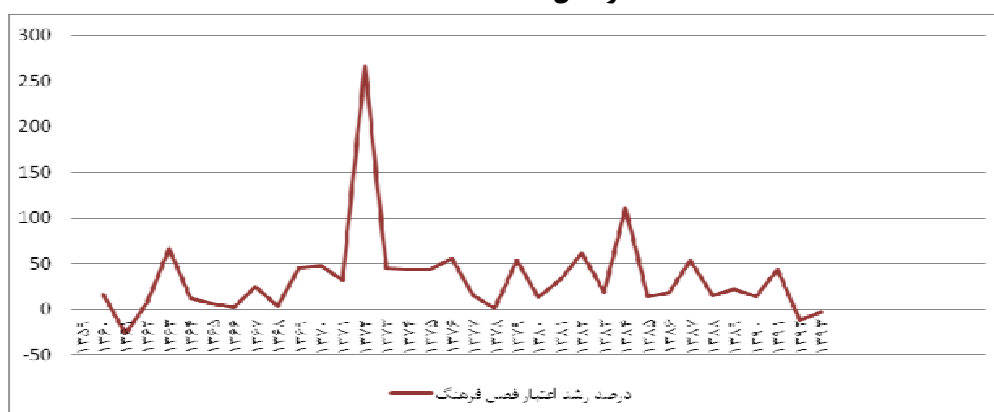
مأخذ: بودجه سنواری کشور در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود اعتبار فصل فرهنگ در ابتدای انقلاب اسلامی و در بودجه سنواتی سال ۱۳۵۹، ۸ میلیارد و ۱۶۲ میلیون ریال (معادل ۸۱۶ میلیون تومان) بوده است که این رقم در سال ۱۳۹۳ به ۴۱ هزار میلیارد ریال (۴ هزار و ۱۷۶ میلیارد تومان) رسیده است. رشد ۱۱۱ درصدی اعتبارات فصل فرهنگ و هنر در سال ۱۳۸۴ در مقایسه با سال ۱۳۸۳ عمدتاً به‌علت اضافه شدن «فصل ارتباطات و اطلاعات» از ذیل امور عمومی به «فصل فرهنگ و هنر» در این سال می‌باشد. امری که سبب افزایش دستگاه‌ها و برنامه‌های ذیل فصل فرهنگ و هنر شده است. بدین ترتیب در سال ۱۳۸۴، با اضافه شدن فصل ارتباطات جمعی به این فصل، تعریف «فرهنگ» و «اعتبارات فرهنگی» بسیطر شده و همین امر سبب افزایش اعتبارات این فصل شده است. علاوه‌بر این مرور روند رشد اعتبارات فصل فرهنگ از سال ۱۳۵۹-۱۳۹۳ نشان می‌دهد بیشترین کاهش اعتبارات فصل فرهنگ و هنر در سال ۱۳۶۱ و معادل ۲۶ درصد کاهش و بیشترین افزایش در اعتبارات در سال ۱۳۷۲ با ۲۶۶ درصد افزایش بوده است. در نمودار ۱ این روند رشد نشان داده شده است.

نمودار ۱. بررسی درصد رشد اعتبارات فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

از سال ۱۳۵۹-۱۳۹۳

همان‌طور که ملاحظه می‌شود در سال‌های ۱۳۶۱، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ اعتبارات فصل فرهنگ با رشد منفی همراه بوده است. علاوه‌بر این نگاهی به نمودار ۱ نشان می‌دهد در سال ۱۳۷۲ بودجه فصل فرهنگ و هنر با رشد ناگهانی ۲۶۶ درصدی مواجه شده است. این افزایش عمدتاً به‌علت افزایش ۱۰۴ درصدی بودجه عمومی دولت در این سال به‌علت افزایش قیمت نفت و گاز از ۵ هزار و ۱۴۹ میلیارد ریال در سال ۱۳۷۱ به ۱۵ هزار و ۵۹۷ میلیارد ریال در سال ۱۳۷۲ و افزایش قیمت ارز، از میانگین یک هزار و ۴۴۴ ریال در سال ۱۳۷۱ به یک هزار و ۶۷۲ ریال در سال ۱۳۷۲ می‌باشد امری که سبب شده اختصاص اعتبار به فصل فرهنگ نیز در مقایسه با سنوات گذشته بیشتر شود.

۲. مقایسه تطبیقی درصد رشد اعتبارات فصل فرهنگ و هنر با درصد رشد بودجه عمومی دولت در جدول زیر تلاش شده درصد رشد بودجه فصل فرهنگ و هنر از سال‌های آغازین انقلاب اسلامی تاکنون با درصد رشد بودجه سنواتی دولت مقایسه شود.

جدول ۲. مقایسه تطبیقی درصد رشد بودجه عمومی دولت و بودجه فصل فرهنگ و هنر از سال ۱۳۵۹-۱۳۹۳

(ارقام به هزار ریال)

سال	بودجه عمومی دولت	درصد رشد در مقایسه با سال گذشته	بودجه فصل فرهنگ و هنر	درصد رشد در مقایسه با سال گذشته
۱۳۵۹	۲,۸۳۹,۵۸۸,۲۴۴	-	۸,۱۶۲,۲۰۰	-
۱۳۶۰	۳,۱۶۵,۹۸۱,۷۰۰	۱۱/۴۹	۹,۵۰۰,۲۴۹	۱۶/۳۹
۱۳۶۱	۳,۱۰۴,۶۲۶,۷۹۳	-۱/۹۴	۶,۹۹۶,۶۲۹	-۲۶/۳۵
۱۳۶۲	۳,۷۲۷,۹۴۳,۰۹۴	۲۰/۰۸	۷,۴۶۲,۵۵۱	۶/۶۶
۱۳۶۳	۴,۰۸۷,۸۳۰,۱۱۰	۹/۶۵	۱۲,۳۹۷,۳۵۴	۶۶/۱۳
۱۳۶۴	۴,۱۳۴,۸۱۴,۲۰۵	۱/۱۵	۱۳,۸۴۴,۴۲۸	۱۱/۶۷
۱۳۶۵	۴,۱۵۷,۸۲۷,۱۸۹	۰/۵۵	۱۴,۶۲۷,۹۶۶	۵/۶۶
۱۳۶۶	۳,۹۷۰,۷۹۲,۷۶۰	-۴/۵۰	۱۴,۹۸۱,۴۷۹	۲/۴۲
۱۳۶۷	۴,۳۹۴,۸۲۵,۳۲۷	۱۰/۶۸	۱۸,۷۸۹,۹۹۲	۲۵/۴۲
۱۳۶۸	۴,۷۳۴,۷۹۰,۱۳۷	۷/۷۴	۱۹,۳۰۳,۷۰۹	۲/۷۳
۱۳۶۹	۶,۱۹۱,۹۶۹,۱۴۲	۳۰/۷۸	۲۸,۲۰۰,۷۵۰	۴۶/۰۹
۱۳۷۰	۹,۲۷۸,۵۰۶,۷۴۰	۴۹/۸۵	۴۱,۷۲۶,۴۷۷	۴۷/۹۶
۱۳۷۱	۱۲,۴۵۱,۱۴۹,۴۹۲	۳۴/۱۹	۵۵,۱۹۴,۰۰۰	۳۲/۲۸
۱۳۷۲	۲۵,۴۲۵,۸۳۴,۷۱۱	۱۰۴/۲۰	۲۰۲,۳۸۸,۰۷۴	۲۶۶/۶۸
۱۳۷۳	۴۲,۳۰۳,۳۵۰,۹۸۷	۶۶/۳۸	۲۹۳,۴۷۶,۶۷۲	۴۵/۰۱
۱۳۷۴	۴۶,۴۱۰,۰۲۱,۶۷۶	۹/۷۱	۴۲۰,۶۷۲,۳۵۴	۴۳/۳۴
۱۳۷۵	۶۱,۱۲۳,۷۸۶,۳۲۱	۳۱/۷۰	۶۰۴,۲۹۲,۵۰۰	۴۳/۶۵
۱۳۷۶	۸۱,۴۶۶,۴۰۱,۹۷۰	۳۳/۲۸	۹۴۱,۰۱۲,۰۰۰	۵۵/۷۲
۱۳۷۷	۹۰,۵۸۵,۸۸۰,۹۷۵	۱۱/۱۹	۱,۰۷۹,۸۹۵,۰۰۰	۱۴/۷۶
۱۳۷۸	۱۰۹,۶۹۹,۵۳۸,۷۹۳	۲۱/۱۰	۱,۰۹۷,۹۱۳,۰۰۰	۱/۶۷
۱۳۷۹	۱۲۷,۸۱۶,۱۸۱,۶۱۵	۱۶/۵۱	۱,۶۸۲,۴۴۳,۰۰۰	۵۳/۲۴
۱۳۸۰	۱۶۴,۲۶۶,۸۷۲,۹۶۸	۲۸/۵۲	۱,۹۰۴,۳۷۲,۰۰۰	۱۳/۱۹
۱۳۸۱	۲۷۳,۲۲۸,۲۵۶,۰۲۲	۶۶/۳۳	۲,۵۲۱,۱۸۰,۵۲۹	۳۲/۳۹
۱۳۸۲	۴۳۶,۰۲۲,۸۳۳,۴۱۱	۵۹/۵۸	۴,۰۷۰,۱۲۲,۴۳۴	۶۱/۴۴
۱۳۸۳	۵۱۹,۰۱۴,۶۵۰,۶۰۲	۱۹/۰۳	۴,۸۴۱,۳۱۹,۲۵۴	۱۸/۹۵
۱۳۸۴	۵۶۹,۸۳۷,۰۶۰,۰۰۰	۹/۷۹	۱۰,۲۲۶,۱۱۰,۰۰۰	۱۱۱/۲۳
۱۳۸۵	۵۸۷,۵۹۶,۷۶۴,۰۰۰	۳/۱۲	۱۱,۷۰۰,۰۱۲,۰۰۰	۱۴/۴۱
۱۳۸۶	۶۹۱,۸۲۷,۷۳۱,۰۰۰	۱۷/۷۴	۱۳,۷۷۷,۲۹۸,۰۰۰	۱۷/۷۵
۱۳۸۷	۹۳۹,۱۲۲,۷۶۲,۰۰۰	۳۵/۷۵	۲۱,۱۸۲,۵۵۰,۰۰۰	۵۳/۷۵
۱۳۸۸	۹۶۷,۹۰۱,۰۲۳,۰۰۰	۳/۰۶	۲۴,۴۲۹,۴۴۳,۰۰۰	۱۵/۳۳

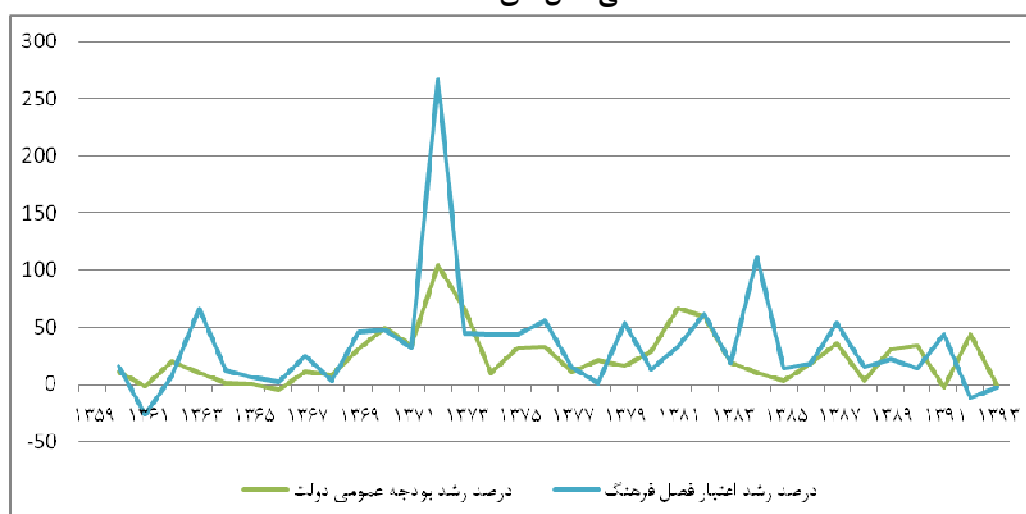
سال	بودجه عمومی دولت	درصد رشد در مقایسه با سال گذشته	بودجه فصل فرهنگ و هنر	درصد رشد در مقایسه با سال گذشته
۱۳۸۹	۱,۲۷۱,۳۳۰,۷۱۹,۰۰۰	۳۱/۳۵	۲۹,۷۹۲,۷۰۲,۰۰۰	۲۱/۹۵
۱۳۹۰	۱,۶۹۷,۲۲۵,۱۱۱,۰۰۰	۳۳/۵۰	۳۳,۹۳۲,۷۹۷,۰۰۰	۱۳/۹۰
۱۳۹۱	۱,۶۴۴,۱۷۷,۰۶۱,۰۰۰	-۳/۱۳	۴۸,۸۶۴,۶۵۲,۰۰۰	۴۴/۰۰
۱۳۹۲	۲,۳۶۰,۴۸۵,۵۰۷,۰۰۰	۴۳/۵	۴۲,۹۷۰,۸۸۸,۰۰۰	-۱۲/۰۶
۱۳۹۳	۲,۳۵۰,۰۸۴,۶۴۱,۰۰۰	-۰/۴۴	۴۱,۷۶۵,۵۹۸,۰۰۰	-۲/۸۰

مأخذ: همان.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود در سال ۱۳۵۹، بودجه عمومی دولت ۲ هزار میلیارد ریال بوده است که از این میزان ۸ میلیارد ریال به حوزه فرهنگ اختصاص داده شده است. در سال ۱۳۹۳ بودجه عمومی دولت ۲ میلیون و ۳۵۰ هزار میلیارد ریال بوده که از میان ۴۱ هزار میلیارد ریال برای حوزه فرهنگ در نظر گرفته شده است.

نگاهی به جدول ۲ نشان می‌دهد اعتبار فصل فرهنگ و هنر در سال ۱۳۹۳ با ۳ درصد کاهش و در سال ۱۳۹۲ با ۱۲ درصد کاهش روبرو بوده این در حالی است که در این سال‌ها، بودجه عمومی دولت با رشد مثبت همراه بوده است (به ترتیب ۱۲ و ۲۸ درصد). امری که نشان‌دهنده کاهش اختصاص اعتبار به حوزه فرهنگ در مقایسه با سایر حوزه‌هاست. در نمودار ۲ تلاش شده میزان رشد اعتبار فصل فرهنگ و هنر با بودجه عمومی دولت مقایسه شود.

نمودار ۲. مقایسه تطبیقی درصد رشد اعتبار فصل فرهنگ و هنر با بودجه عمومی دولت طی سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳

همان‌طور که در نمودار ۲ ملاحظه می‌شود رشد اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از روند باثباتی برخوردار نیست و به‌طور مکرر با روند افزایشی - کاهشی روبرو بوده است. علاوه بر این، نگاهی به نمودار فوق نشان می‌دهد روند رشد اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از روند رشد اعتبار بودجه عمومی دولت تبعیت نمی‌کند. به‌عنوان مثال در برخی از سنوات شاهد رشد بودجه عمومی دولت هستیم، اما در مقایسه اعتبار فصل فرهنگ و هنر کاهش یافته است (سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳) در مقابل در برخی سال‌ها مانند سال ۱۳۸۴ اگرچه بودجه عمومی دولت رشد چندانی نداشته، اما اعتبار فصل فرهنگ و هنر با رشد چشمگیری مواجه بوده است.

۳. بررسی سهم بودجه فصل فرهنگ و هنر از بودجه عمومی دولت

علاوه بر موارد فوق، یکی از نکات حائز اهمیت در بررسی بودجه فرهنگی کشور مقایسه سهم اعتبارات فرهنگی با بودجه عمومی دولت^۱ است. با توجه به اینکه میزان تغییرات بودجه فصل فرهنگ ممکن است متأثر از تغییرات کل بودجه باشد، نسبت مخارج فصل فرهنگ به کل بودجه می‌تواند معیار مناسب‌تری نسبت به تغییرات بودجه این فصل در طول زمان برای قضاوت در مورد میزان توجه به این بخش توسط دولت باشد. به‌عبارت دیگر آنچه نشان از اهمیت و جایگاه فرهنگ در برنامه‌ریزی بودجه‌ای کشور دارد، سهم فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳ محاسبه شود.

۱. **بودجه فصل فرهنگ** * ۱۰۰ = سهم فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت

جدول ۳. بررسی سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از بودجه عمومی دولت
طی سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳

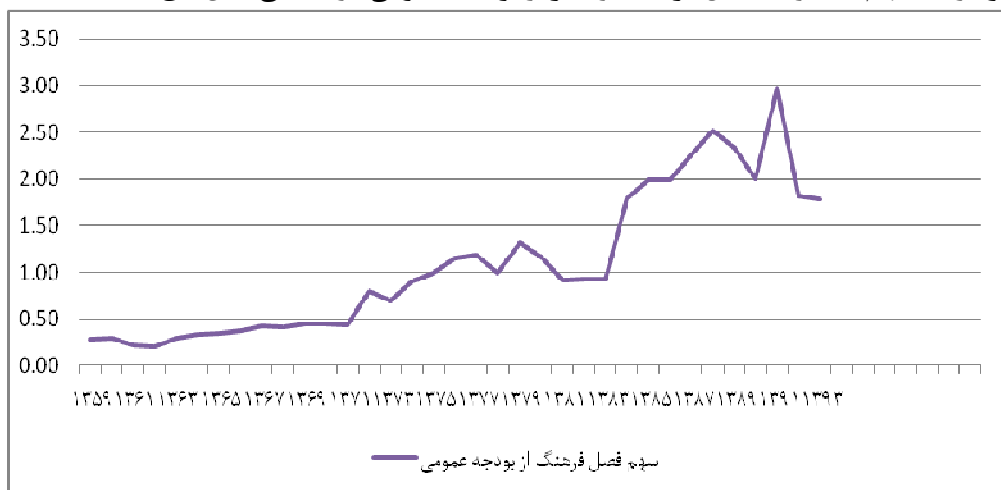
(ارقام به هزار ریال)

سهم فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت	بودجه فصل فرهنگ و هنر	بودجه عمومی دولت	سال
۰/۲۹	۸,۱۶۲,۲۰۰	۲,۸۳۹,۵۸۸,۲۴۴	۱۳۵۹
۰/۳۰	۹,۵۰۰,۲۴۹	۳,۱۶۵,۹۸۱,۷۰۰	۱۳۶۰
۰/۲۳	۶,۹۹۶,۶۲۹	۳,۱۰۴,۶۲۶,۷۹۳	۱۳۶۱
۰/۲۰	۷,۴۶۲,۵۵۱	۳,۷۲۷,۹۴۳,۰۹۴	۱۳۶۲
۰/۳۰	۱۲,۳۹۷,۳۵۴	۴,۰۸۷,۸۳۰,۱۱۰	۱۳۶۳
۰/۳۳	۱۳,۸۴۴,۴۲۸	۴,۱۳۴,۸۸۴,۲۰۵	۱۳۶۴
۰/۳۵	۱۴,۶۲۷,۹۶۶	۴,۱۵۷,۸۲۷,۱۸۹	۱۳۶۵
۰/۳۸	۱۴,۹۸۱,۴۷۹	۳,۹۷۰,۷۹۲,۷۶۰	۱۳۶۶
۰/۴۳	۱۸,۷۸۹,۹۹۲	۴,۳۹۴,۸۲۵,۳۲۷	۱۳۶۷
۰/۴۱	۱۹,۳۰۳,۷۰۹	۴,۷۳۴,۷۹۰,۱۳۷	۱۳۶۸
۰/۴۶	۲۸,۲۰۰,۷۵۰	۶,۱۹۱,۹۶۹,۱۴۲	۱۳۶۹
۰/۴۵	۴۱,۷۲۶,۴۷۷	۹,۲۷۸,۵۰۶,۷۴۰	۱۳۷۰
۰/۴۴	۵۵,۱۹۴,۰۰۰	۱۲,۴۵۱,۱۴۹,۴۹۲	۱۳۷۱
۰/۸۰	۲۰۲,۳۸۸,۰۷۴	۲۵,۴۲۵,۸۳۴,۷۱۱	۱۳۷۲
۰/۶۹	۲۹۳,۴۷۶,۶۷۲	۴۲,۳۰۳,۳۵۰,۹۸۷	۱۳۷۳
۰/۹۱	۴۲۰,۶۷۲,۳۵۴	۴۶,۴۱۰,۰۲۱,۶۷۶	۱۳۷۴
۰/۹۹	۶۰۴,۲۹۲,۵۰۰	۶۱,۱۲۳,۷۸۶,۳۲۱	۱۳۷۵
۱/۱۶	۹۴۱,۰۱۲,۰۰۰	۸۱,۴۶۶,۴۰۱,۹۷۰	۱۳۷۶
۱/۱۹	۱,۰۷۹,۸۹۵,۰۰۰	۹۰,۵۸۵,۸۸۰,۹۷۵	۱۳۷۷
۱/۰۰	۱,۰۹۷,۹۱۳,۰۰۰	۱۰۹,۶۹۹,۵۳۸,۷۹۳	۱۳۷۸
۱/۳۲	۱,۶۸۲,۴۴۳,۰۰۰	۱۲۷,۸۱۶,۱۸۱,۶۱۵	۱۳۷۹
۱/۱۶	۱,۹۰۴,۳۷۲,۰۰۰	۱۶۴,۲۶۶,۸۷۲,۹۶۸	۱۳۸۰
۰/۹۲	۲,۵۲۱,۱۸۰,۵۲۹	۲۷۳,۲۲۸,۲۵۶,۰۲۲	۱۳۸۱
۰/۹۳	۴,۰۷۰,۱۲۲,۴۳۴	۴۳۶,۰۲۲,۸۳۳,۴۱۱	۱۳۸۲
۰/۹۳	۴,۸۴۱,۳۱۹,۲۵۴	۵۱۹,۰۱۴,۶۵۰,۶۰۲	۱۳۸۳
۱/۷۹	۱۰,۲۲۶,۱۱۰,۰۰۰	۵۶۹,۸۳۷,۰۶۰,۰۰۰	۱۳۸۴
۱/۹۹	۱۱,۷۰۰,۰۱۲,۰۰۰	۵۸۷,۵۹۶,۷۶۴,۰۰۰	۱۳۸۵
۱/۹۹	۱۳,۷۷۷,۲۹۸,۰۰۰	۶۹۱,۸۲۷,۷۳۱,۰۰۰	۱۳۸۶
۲/۲۶	۲۱,۱۸۲,۵۵۰,۰۰۰	۹۳۹,۱۲۲,۷۶۲,۰۰۰	۱۳۸۷
۲/۵۲	۲۴,۴۲۹,۴۴۳,۰۰۰	۹۶۷,۹۰۱,۰۲۳,۰۰۰	۱۳۸۸
۲/۳۴	۲۹,۷۹۲,۷۰۲,۰۰۰	۱,۲۷۱,۳۳۰,۷۱۹,۰۰۰	۱۳۸۹
۲/۰۰	۳۳,۹۳۲,۷۹۷,۰۰۰	۱,۶۹۷,۲۲۵,۱۱۱,۰۰۰	۱۳۹۰
۲/۹۷	۴۸,۸۶۴,۶۵۲,۰۰۰	۱,۶۴۴,۱۷۷,۰۶۱,۰۰۰	۱۳۹۱
۱/۸۲	۴۲,۹۷۰,۸۸۸,۰۰۰	۲,۳۶۰,۴۸۵,۵۰۷,۰۰۰	۱۳۹۲
۱/۷۸	۴۱,۷۶۵,۵۹۸,۰۰۰	۲,۳۵۰,۰۸۴,۶۴۱,۰۰۰	۱۳۹۳

مأخذ: همان.

همان‌طور که جدول ۳ نشان می‌دهد اگرچه از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از بودجه عمومی دولت روند افزایشی داشته، اما در مجموع این سهم بسیار ناچیز بوده و در بهترین حالت از ۲/۹ درصد در سال ۱۳۹۱ افزایش نیافته است. این سهم ناچیز در نمودار ۳ به وضوح قابل مشاهده است.

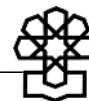
نمودار ۳. سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از بودجه عمومی دولت طی سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳

همان‌طور که نمودار ۳ نشان می‌دهد اگرچه سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از بودجه عمومی دولت در طول سال‌های مورد بررسی روند افزایشی را نشان می‌دهد، اما در برخی از سال‌ها به‌ویژه در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ این سهم در مقایسه با سنوات قبل به‌شدت کاهش یافته است (به ترتیب ۲ و ۱/۷ درصد). علاوه بر این بررسی میانگین سهم فصل فرهنگ و هنر از مجموع بودجه عمومی کشور در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳ نشان می‌دهد در مجموع به‌صورت میانگین سهم این فصل تنها یک درصد بودجه عمومی دولت بوده است. بدین ترتیب می‌توان این‌گونه استدلال کرد سهم فرهنگ در روند بودجه‌ریزی و مدیریت اجرایی کشور بسیار ناچیز است.

۴. بررسی سهم بودجه فصل فرهنگ از امور اجتماعی و فرهنگی

علاوه بر موارد فوق، بررسی سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و میراث فرهنگی از امور اجتماعی و فرهنگی در تبیین میزان اعتبارات اختصاص یافته به این حوزه حائز اهمیت است. همان‌طور که در بخش‌های گذشته ذکر شد فصل فرهنگ و هنر زیرمجموعه امور اجتماعی و فرهنگی است. علاوه بر موضوع فرهنگ، فصول «آموزش، بهداشت و درمان، رفاه و تأمین اجتماعی و تربیت بدنی» زیرمجموعه این فصل قرار دارند. بررسی سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از امور اجتماعی و فرهنگی نشان‌دهنده رتبه و جایگاه این فصل در مقایسه با سایر فصول ذکر شده است.

جدول ۴. بررسی سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از امور اجتماعی و فرهنگی
 طی سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳

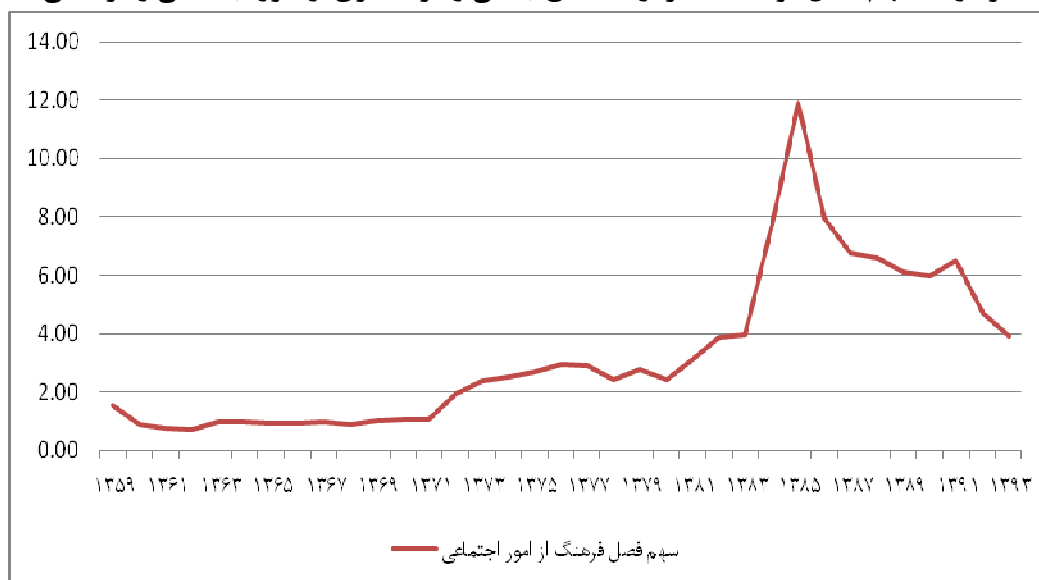
(ارقام به هزار ریال)

سهم فرهنگ از امور اجتماعی و فرهنگی	بودجه فصل فرهنگ	بودجه امور اجتماعی و فرهنگی	سال
۱/۵۶	۸,۱۶۲,۲۰۰	۵۲۲,۵۷۵,۲۸۱	۱۳۵۹
۰/۹۰	۹,۵۰۰,۲۴۹	۱,۰۵۹,۵۳۲,۲۴۴	۱۳۶۰
۰/۷۵	۶,۹۹۶,۶۲۹	۹۳۶,۰۸۵,۴۴۹	۱۳۶۱
۰/۷۳	۷,۴۶۲,۵۵۱	۱,۰۲۳,۸۲۳,۴۰۸	۱۳۶۲
۰/۹۷	۱۲,۳۹۷,۳۵۴	۱,۲۸۰,۹۹۳,۴۰۳	۱۳۶۳
۰/۹۷	۱۳,۸۴۴,۴۲۸	۱,۴۲۶,۴۸۰,۷۵۵	۱۳۶۴
۰/۹۴	۱۴,۶۲۷,۹۶۶	۱,۵۳۶,۳۰۴,۰۴۴	۱۳۶۵
۰/۹۳	۱۴,۹۸۱,۴۷۹	۱,۶۰۸,۸۳۱,۲۲۳	۱۳۶۶
۰/۹۷	۱۸,۷۸۹,۹۹۲	۱,۹۳۱,۵۹۹,۰۰۵	۱۳۶۷
۰/۸۷	۱۹,۳۰۳,۷۰۹	۲,۲۱۲,۶۴۰,۶۰۴	۱۳۶۸
۱/۰۰	۲۸,۲۰۰,۷۵۰	۲,۸۳۲,۵۰۵,۷۸۹	۱۳۶۹
۱/۰۷	۴۱,۷۲۶,۴۷۷	۳,۹۰۰,۲۰۴,۳۳۱	۱۳۷۰
۱/۰۵	۵۵,۱۹۴,۰۰۰	۵,۲۵۷,۰۸۰,۷۰۰	۱۳۷۱
۱/۹۵	۲۰۲,۳۸۸,۰۷۴	۱۰,۳۵۵,۴۳۵,۳۴۱	۱۳۷۲
۲/۳۶	۲۹۳,۴۷۶,۶۷۲	۱۲,۴۱۲,۶۲۴,۴۷۸	۱۳۷۳
۲/۵۱	۴۲۰,۶۷۲,۳۵۴	۱۶,۷۶۴,۱۸۷,۵۴۸	۱۳۷۴
۲/۶۹	۶۰۴,۲۹۲,۵۰۰	۲۲,۴۸۹,۹۴۱,۲۳۶	۱۳۷۵
۲/۹۴	۹۴۱,۰۱۲,۰۰۰	۳۲,۰۱۶,۵۰۰,۸۶۵	۱۳۷۶
۲/۹۱	۱,۰۷۹,۸۹۵,۰۰۰	۳۷,۰۹۳,۷۵۵,۶۲۰	۱۳۷۷
۲/۴۰	۱,۰۹۷,۹۱۳,۰۰۰	۴۵,۶۵۷,۱۳۱,۹۳۸	۱۳۷۸
۲/۷۶	۱,۶۸۲,۴۴۳,۰۰۰	۶۱,۰۶۲,۹۸۲,۸۱۲	۱۳۷۹
۲/۴۳	۱,۹۰۴,۳۷۲,۰۰۰	۷۸,۲۶۸,۹۵۷,۸۱۸	۱۳۸۰
۳/۱۴	۲,۵۲۱,۱۸۰,۵۲۹	۸۰,۲۰۰,۰۸۴,۰۱۴	۱۳۸۱
۳/۸۷	۴,۰۷۰,۱۲۲,۴۳۴	۱۰۵,۰۶۹,۱۶۳,۷۱۵	۱۳۸۲
۳/۹۶	۴,۸۴۱,۳۱۹,۲۵۴	۱۲۲,۱۸۲,۳۵۲,۰۳۶	۱۳۸۳
۷/۷۸	۱۰,۲۲۶,۱۱۰,۰۰۰	۱۳۱,۴۲۷,۳۴۸,۰۰۰	۱۳۸۴
۱۱/۸۹	۱۱,۷۰۰,۰۱۲,۰۰۰	۹۸,۴۱۵,۵۰۴,۰۰۰	۱۳۸۵
۷/۹۴	۱۳,۷۷۷,۲۹۸,۰۰۰	۱۷۳,۵۴۹,۲۵۹,۰۰۰	۱۳۸۶
۶/۷۵	۲۱,۱۸۲,۵۵۰,۰۰۰	۳۱۳,۸۴۶,۴۶۱,۰۰۰	۱۳۸۷
۶/۵۷	۲۴,۴۲۹,۴۴۳,۰۰۰	۳۷۱,۹۱۰,۴۳۷,۰۰۰	۱۳۸۸
۶/۱۳	۲۹,۷۹۲,۷۰۲,۰۰۰	۴۸۶,۲۰۲,۲۸۷,۰۰۰	۱۳۸۹
۵/۹۷	۳۳,۹۳۲,۷۹۷,۰۰۰	۵۶۸,۷۲۱,۷۶۴,۰۰۰	۱۳۹۰
۶/۴۹	۴۸,۸۶۴,۶۵۲,۰۰۰	۷۵۲,۵۲۶,۰۶۴,۰۰۰	۱۳۹۱
۴/۷۱	۴۲,۹۷۰,۸۸۸,۰۰۰	۹۱۲,۳۵۸,۲۷۱,۰۰۰	۱۳۹۲
۳/۹۰	۴۱,۷۶۵,۵۹۸,۰۰۰	۱,۰۷۰,۶۸۱,۷۰۸,۰۰۰	۱۳۹۳

مأخذ: همان.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود اگرچه سهم فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری از امور اجتماعی و فرهنگی در سال‌های ابتدای انقلاب به‌شدت ناچیز بوده و به‌ندرت به یک درصد رسیده است، اما به مرور این سهم افزایش یافته و در سال ۱۳۹۳ این سهم به ۳/۹ درصد رسیده است. با وجود این، همان‌طور که در جدول ۴ ملاحظه می‌شود سهم این فصل از امور اجتماعی و فرهنگی در سال ۱۳۹۳ در مقایسه با سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۱ به‌شدت کاهش یافته است. بیشترین میزان سهم فصل فرهنگ از امور اجتماعی و فرهنگی در سال ۱۳۸۵ و معادل ۱۲ درصد است. کمترین میزان این سهم نیز مربوط به سال ۱۳۶۲ و معادل ۰/۷ درصد است. در نمودار ۴ تلاش شده روند رشد سهم فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری از امور اجتماعی و فرهنگی نشان داده شود.

نمودار ۴. سهم فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری از امور اجتماعی و فرهنگی

براساس نمودار ۴ توجه به این نکته ضروری است که در تمامی این سال‌ها سهم فصل فرهنگ از امور اجتماعی به‌طور میانگین ۳ درصد بوده است که رقم بسیار ناچیزی است. به‌عبارت دیگر ۹۷ درصد از اعتبارات امور اجتماعی به‌طور میانگین در طول سال‌های مورد بررسی، در اختیار فصول آموزش، بهداشت و درمان، رفاه و تأمین اجتماعی و تربیت‌بدنی بوده و تنها ۳ درصد این اعتبار برای فصل فرهنگ و امور فرهنگی (هنر، رسانه‌های جمعی و میراث فرهنگی و گردشگری) اختصاص یافته است.

بررسی رشد حقیقی اعتبارات فصل فرهنگ با توجه به نرخ تورم سالیانه (تورم‌زدایی از اعتبارات)

یکی از نکات بسیار مهم و کلیدی در بررسی رشد اعتبارات فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری این مسئله است که اگرچه رشد اعتبارات این فصل در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳ روند افزایشی را طی کرده، اما آنچه حائز اهمیت است توجه به بحث تورم و نقش آن در روند افزایشی بودجه سنواتی و به تبع آن بودجه فصل فرهنگ و هنر است. به عبارت دیگر نرخ رشد فصل فرهنگ و هنر بدون توجه به نرخ رشد تورم در کشور و تأثیر آن بر بودجه اختصاص داده شده، واقعی نخواهد بود، زیرا مسلماً بخشی از این افزایش اعتبار، متأثر از افزایش نرخ تورم در کشور است و به معنی افزایش حقیقی اعتبارات این فصل نیست.

بدین ترتیب لازمه احصای نرخ رشد واقعی فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری تورم‌زدایی از داده‌های مربوطه با در نظر گرفتن یک سال به عنوان سال پایه (مبنای استخراج سال پایه، اعلام بانک مرکزی است) و مقایسه آمارها بر این مبناست.

به همین علت در این گزارش، به منظور دستیابی به نرخ رشد واقعی، اعتبارات فصل فرهنگ، هنر و رسانه‌های جمعی با در نظر گرفتن سال ۱۳۸۳ به عنوان سال پایه (براساس اعلام بانک مرکزی به عنوان سال پایه جهت تورم‌زدایی)، تورم‌زدایی شده است.^۱

۱. بررسی درصد رشد اعتبارات حقیقی فصل فرهنگ و هنر (تورم‌زدایی از اعتبارات)

در ادامه تلاش شده بودجه فصل فرهنگ و هنر از سال‌های آغازین انقلاب اسلامی تاکنون بر مبنای قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ تورم‌زدایی گردد و سپس نرخ رشد حقیقی اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از طریق حذف اثر تورم از آن، احصا شود:

۱. جهت اطلاع بیشتر از میزان و نحوه تورم‌زدایی به جداول پیوست مراجعه شود. جهت روشن‌تر شدن روند رشد، اعتبارات فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری به تفکیک اعتبارات هزینه‌ای و عمرانی تورم‌زدایی شده است.

جدول ۵. بررسی درصد رشد اعتبارات تورمزدایی شده فصل فرهنگ و هنر
بر مبنای نرخ ثابت سال ۱۳۸۳

(ارقام به هزار ریال)

سال	بودجه اسمی فرهنگ و هنر (غیر تورمزدایی شده)	درصد رشد اعتبار اسمی فصل فرهنگ در مقایسه با سال قبل	بودجه حقیقی فصل فرهنگ و هنر (تورمزدایی شده)*	درصد رشد اعتبارات حقیقی فصل فرهنگ در مقایسه با سال قبل
۱۳۵۹	۸,۱۶۲,۲۰۰		۱,۰۲۰,۲۷۵,۰۰۰	
۱۳۶۰	۹,۵۰۰,۲۴۹	۱۶/۳۹	۹۵۰,۰۲۴,۹۰۰	-۶/۸۹
۱۳۶۱	۶,۹۹۶,۶۲۹	-۲۶/۳۵	۵۸۳,۰۵۲,۴۱۷	-۳۸/۶۳
۱۳۶۲	۷,۴۶۲,۵۵۱	۶/۶۶	۵۷۴,۰۴۲,۳۸۵	-۱/۵۵
۱۳۶۳	۱۲,۳۹۷,۳۵۴	۶۶/۱۳	۸۸۵,۵۲۵,۲۸۶	۵۴/۲۶
۱۳۶۴	۱۳,۸۴۴,۴۲۸	۱۱/۶۷	۹۲۲,۹۶۱,۸۶۷	۴/۲۳
۱۳۶۵	۱۴,۶۲۷,۹۶۶	۵/۶۶	۸۱۲,۶۶۴,۷۷۸	-۱۱/۹۵
۱۳۶۶	۱۴,۹۸۱,۴۷۹	۲/۴۲	۶۵۱,۳۶۸,۶۵۲	-۱۹/۸۵
۱۳۶۷	۱۸,۷۸۹,۹۹۲	۲۵/۴۲	۶۹۵,۹۲۵,۶۳۰	۶/۸۴
۱۳۶۸	۱۹,۳۰۳,۷۰۹	۲/۷۳	۷۱۴,۹۵۲,۱۸۵	۲/۷۳
۱۳۶۹	۲۸,۲۰۰,۷۵۰	۴۶/۰۹	۸۵۴,۵۶۸,۱۸۲	۱۹/۵۳
۱۳۷۰	۴۱,۷۲۶,۴۷۷	۴۷/۹۶	۱,۰۱۷,۷۱۸,۹۵۱	۱۹/۰۹
۱۳۷۱	۵۵,۱۹۴,۰۰۰	۳۲/۲۸	۱,۰۶۱,۴۲۳,۰۷۷	۴/۲۹
۱۳۷۲	۲۰۲,۳۸۸,۰۷۴	۲۶۶/۶۸	۲,۰۸۶,۴۷۴,۹۹۰	۹۶/۵۷
۱۳۷۳	۲۹۳,۴۷۶,۶۷۲	۴۵/۰۱	۲,۲۷۵,۰۱۲,۹۶۱	۹/۰۴
۱۳۷۴	۴۲۰,۶۷۲,۲۵۴	۴۳/۳۴	۲,۲۴۹,۵۸۴,۷۸۱	-۱/۱۲
۱۳۷۵	۶۰۴,۲۹۴,۵۰۰	۴۳/۶۵	۲,۶۹۷,۷۳۴,۳۷۵	۱۹/۹۲
۱۳۷۶	۹۴۱,۰۱۲,۰۰۰	۵۵/۷۲	۳,۷۳۴,۱۷۴,۶۰۳	۳۸/۴۲
۱۳۷۷	۱,۰۷۹,۸۹۵,۰۰۰	۱۴/۷۶	۳,۵۵۲,۲۸۶,۱۸۴	-۴/۸۷
۱۳۷۸	۱,۰۹۷,۹۱۳,۰۰۰	۱/۶۷	۲,۷۹۳,۶۷۱,۷۵۶	-۲۱/۳۶
۱۳۷۹	۱,۶۸۲,۴۴۳,۰۰۰	۵۳/۲۴	۳,۲۹۲,۴۵۲,۰۵۵	۱۷/۸۵
۱۳۸۰	۱,۹۰۴,۳۷۲,۰۰۰	۱۳/۱۹	۳,۲۶۶,۵۰۴,۲۸۸	-۰/۷۹
۱۳۸۱	۲,۵۲۱,۱۸۰,۵۲۹	۳۲/۳۹	۳,۵۲۶,۱۲۶,۶۱۴	۷/۹۵
۱۳۸۲	۴,۰۷۰,۱۲۲,۴۳۴	۶۱/۴۴	۴,۹۳۳,۴۸۱,۷۳۸	۳۹/۹۱
۱۳۸۳	۴,۸۴۱,۳۱۹,۲۵۴	۱۸/۹۵	۴,۸۴۱,۳۱۹,۲۵۴	-۱/۸۷
۱۳۸۴	۱۰,۲۲۶,۱۱۰,۰۰۰	۱۱۱/۲۳	۸,۰۵۲,۰۵۵,۱۱۸	۶۶/۳۲
۱۳۸۵	۱۱,۷۰۰,۰۱۲,۰۰۰	۱۴/۴۱	۹,۲۹۰,۱۵۳,۷۴۲	۱۵/۳۸
۱۳۸۶	۱۳,۷۷۷,۲۹۸,۰۰۰	۱۷/۷۵	۸,۵۲۰,۲۸۳,۲۴۱	-۸/۲۹
۱۳۸۷	۲۱,۱۸۲,۵۵۰,۰۰۰	۵۳/۷۵	۱۰,۴۷۶,۰۳۸,۵۷۶	۲۲/۹۵
۱۳۸۸	۲۴,۴۲۹,۴۴۳,۰۰۰	۱۵/۳۳	۱۰,۲۰۸,۷۰۹,۹۸۷	-۲/۵۵
۱۳۸۹	۲۹,۷۹۲,۷۰۲,۰۰۰	۲۱/۹۵	۱۰,۰۵۴,۹۱۱,۲۳۹	-۱/۵۱
۱۳۹۰	۳۳,۹۳۲,۷۹۷,۰۰۰	۱۳/۹۰	۹,۸۱۵,۶۷۷,۴۶۶	-۲/۳۸
۱۳۹۱	۴۸,۸۶۴,۶۵۲,۰۰۰	۴۴/۰۰	۱۱,۶۹۸,۵۰۴,۱۹۰	۱۹/۱۸
۱۳۹۲	۴۲,۹۷۰,۸۸۸,۰۰۰	-۱۲/۰۶	۷,۵۲۹,۵۰۵,۵۲۰	-۳۵/۶۴

مأخذ: فهرست جداول حساب‌های ملی سالانه در سال‌های ۱۳۳۸-۱۳۹۱، ارقام مربوط به سال ۱۳۹۲، گزارش تحولات اقتصادی بانک مرکزی، مردادماه ۱۳۹۳.

*بودجه حقیقی فصل فرهنگ و هنر (تورمزدایی شده) از تقسیم بودجه اسمی فرهنگ و هنر بر شاخص ضمنی مصرف نهایی دولت به‌دست آمده است.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود اعتبارات فصل فرهنگ در شرایط تورمزدایی شده تغییر یافته است. براساس جدول فوق، اعتبار این فصل در شرایط تورمزدایی شده در سال ۱۳۵۹ معادل یک هزار و ۲۰ میلیارد ریال و در سال ۱۳۹۳ معادل ۷ هزار و ۵۲۹ میلیارد ریال برآورد شده است. این درحالی است که در شرایط غیرتورمزایی اعتبار این فصل در سال ۱۳۵۹، ۸ میلیارد ریال و در سال ۱۳۹۲، ۴۲ هزار و ۹۷۰ میلیارد ریال بوده است.

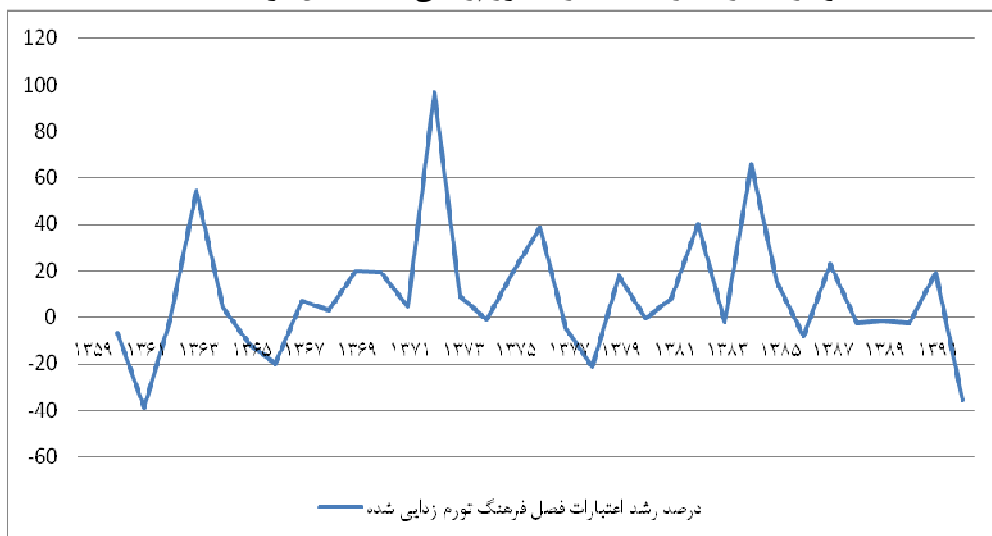
بررسی درصد رشد اعتبارات فصل فرهنگ در مقایسه با سال قبل خود نشان می‌دهد در بسیاری از سال‌های مورد بررسی، اعتبارات حقیقی این فصل با رشد منفی مواجه شده است. به عبارت دیگر اگرچه در شرایط غیرتورمزدایی شده، تنها در سال‌های ۱۳۶۱ و ۱۳۹۲ با رشد منفی اعتبارات روبرو هستیم، تورمزدایی از اعتبارات فصل فرهنگ سبب شده در سال‌های ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۷۴، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۸۰، ۱۳۸۳، ۱۳۸۶، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۲ اعتبارات این فصل در مقایسه با سال گذشته خود کاهش یابد.

نگاهی به جدول ۵ نشان می‌دهد بیشترین کاهش اعتبارات در شرایط تورمزدایی شده مربوط به سال ۱۳۹۲ با ۳۵ درصد رشد منفی و بیشترین افزایش اعتبارات مربوط به سال ۱۳۷۲ با ۹۶ درصد رشد مثبت می‌شود.

علاوه بر این همان‌طور که ملاحظه می‌شود تعدیل مقادیر اسمی بودجه فصل فرهنگ به مقادیر حقیقی براساس سال ۱۳۸۳، منجر به کاهش اعتبارات حقیقی فصل از سال ۱۳۸۳ به بعد شده است.^۱ به عنوان مثال اعتبار فصل فرهنگ و هنر در سال ۱۳۹۲ از ۴۲ هزار و ۹۷۰ میلیارد ریال اعتبار اسمی به ۷ هزار و ۵۲۹ میلیارد ریال اعتبار حقیقی کاهش یافته است (۸۲ درصد کاهش) که نشان از این نکته دارد که بخش اعظم رشد بودجه این فصل ناشی از افزایش نرخ تورم بوده است و نه افزایش حقیقی اعتبار.

۱. با توجه به اینکه نرخ ثابت سال ۱۳۸۳ به عنوان شاخص تورمزدایی قرار گرفته شاهد افزایش اعتبار حقیقی فصل فرهنگ تا سال ۱۳۸۳ هستیم.

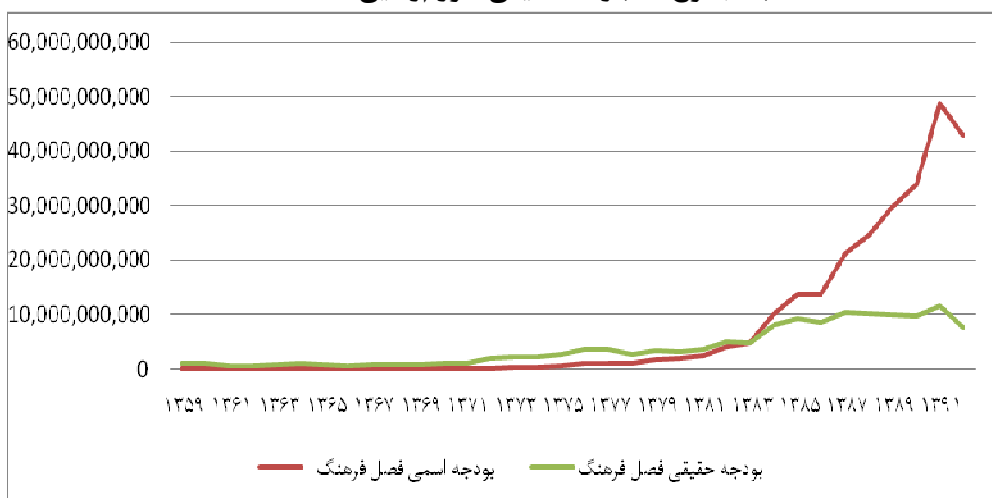
نمودار ۵. درصد رشد اعتبارات تورمزدایی شده فصل فرهنگ

همان‌طور که ملاحظه می‌شود روند رشد اعتبارات حقیقی این فصل روند منسجم و پایداری را طی نکرده و به‌صورت مکرر کاهش و افزایش یافته است. به‌ویژه که از سال ۱۳۹۱ به بعد با کاهش قابل ملاحظه‌ای روبرو بوده است.

در نمودار ۶ مجموع اعتبارات فصل فرهنگ در شرایط غیرتورمزدایی شده (اعتبارات اسمی) با مجموع اعتبارات تورمزدایی شده آن براساس قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ (اعتبارات حقیقی) مقایسه شده است.

نمودار ۶. مقایسه تطبیقی مجموع اعتبارات اسمی فصل فرهنگ با مجموع اعتبارات حقیقی (تورمزدایی شده)

همان‌طور که در نمودار ۶ ملاحظه می‌شود بین مجموع اعتبارات اسمی فصل فرهنگ و اعتبارات حقیقی آن شکاف به‌چشم می‌خورد (به‌ویژه از سال ۱۳۸۷ به بعد) براساس نمودار ۶ اگرچه شاهد رشد ناگهانی اعتبارات فصل فرهنگ در حالت طبیعی و غیر تورمزدایی شده از سال ۱۳۸۵ به بعد هستیم، اما بررسی اعتبارات تورمزدایی شده این فصل در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۲ نشان می‌دهد، رشد اعتبارات این فصل با احتساب نرخ رشد تورم در کشور و حذف اثر وضعی آن بر بودجه، رشد ملایمی داشته و روند افزایشی قابل ملاحظه‌ای را طی نکرده به‌ویژه آنکه از سال ۱۳۹۱ روند کاهشی را طی نموده است. بدین ترتیب مقایسه تطبیقی اعتبارات فصل فرهنگ در شرایط تورمزدایی شده و غیر تورمزدایی شده نشان می‌دهد آنچه سبب رشد ناگهانی اعتبارات این فصل شده، افزایش نرخ تورم در کشور بوده و در شرایط تورمزدایی شده و واقعی، رشد اعتبارات این فصل چندان رضایت‌بخش نیست.

۲. مقایسه تطبیقی درصد رشد اعتبارات فصل فرهنگ و هنر با درصد رشد بودجه عمومی

دولت در شرایط تورمزدایی شده

در ادامه تلاش شده درصد رشد حقیقی اعتبارات فصل فرهنگ با درصد رشد حقیقی بودجه عمومی دولت براساس قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ مقایسه شود:

جدول ۶. مقایسه تطبیقی اعتبارات فصل فرهنگ و هنر با بودجه عمومی دولت

در شرایط تورمزدایی شده

(ارقام به هزار ریال)

سال	تورمزدایی از بودجه عمومی دولت براساس قیمت ثابت سال ۱۳۸۳	درصد اعتبارات حقیقی بودجه عمومی دولت در مقایسه با سال قبل	تورمزدایی از بودجه فصل فرهنگ و هنر براساس قیمت ثابت سال ۱۳۸۳	درصد رشد اعتبارات حقیقی فصل فرهنگ و هنر در مقایسه با سال قبل
۱۳۵۹	۳۵۴,۹۴۸,۵۳۰,۵۰۰		۱,۰۲۰,۲۷۵,۰۰۰	
۱۳۶۰	۳۱۶,۵۹۸,۱۷۰,۰۰۰	-۱۰/۸۰	۹۵۰,۰۲۴,۹۰۰	-۶/۸۹
۱۳۶۱	۲۵۸,۷۱۸,۸۹۹,۴۱۷	-۱۸/۲۸	۵۸۳,۰۵۲,۴۱۷	-۳۸/۶۳
۱۳۶۲	۲۸۶,۷۶۴,۸۵۳,۳۸۵	۱۰/۸۴	۵۷۴,۰۴۲,۳۸۵	-۱/۵۵
۱۳۶۳	۲۹۱,۹۸۷,۸۶۵,۰۰۰	۱/۸۲	۸۸۵,۵۲۵,۲۸۶	۵۴/۲۶
۱۳۶۴	۲۷۵,۶۵۸,۹۴۷,۰۰۰	-۵/۵۹	۹۲۲,۹۶۱,۸۶۷	۴/۲۳
۱۳۶۵	۲۳۰,۹۹۰,۳۹۹,۳۸۹	-۱۶/۲۰	۸۱۲,۶۶۴,۷۷۸	-۱۱/۹۵
۱۳۶۶	۱۷۲,۶۴۳,۱۶۳,۴۷۸	-۲۵/۲۶	۶۵۱,۳۶۸,۶۵۲	-۱۹/۸۵
۱۳۶۷	۱۶۲,۷۷۱,۳۰۸,۴۰۷	-۵/۷۲	۶۹۵,۹۲۵,۶۳۰	۶/۸۴
۱۳۶۸	۱۷۵,۴۶۲,۵۹۷,۶۶۷	۷/۷۴	۷۱۴,۹۵۲,۱۸۵	۲/۷۳
۱۳۶۹	۱۸۷,۶۳۵,۴۲۸,۵۴۵	۷/۰۰	۸۵۴,۵۶۸,۱۸۲	۱۹/۵۳

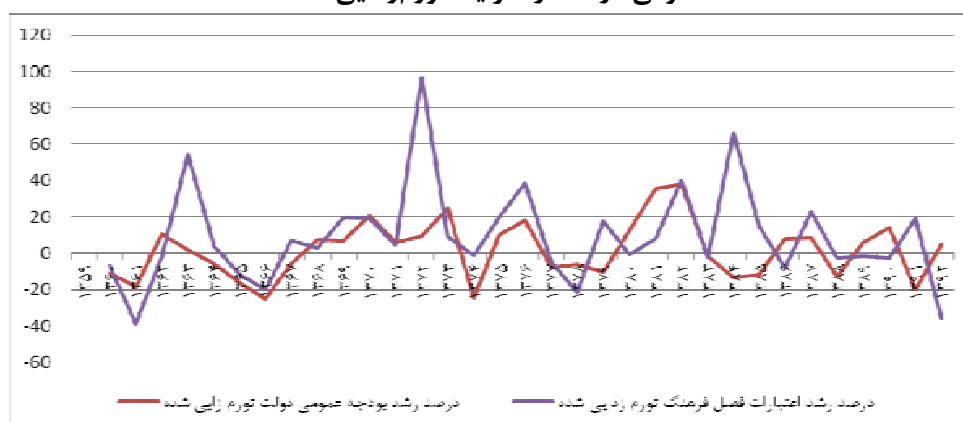
سال	تورم‌زدایی از بودجه عمومی دولت براساس قیمت ثابت سال ۱۳۸۳	درصد اعتبارات حقیقی بودجه عمومی دولت در مقایسه با سال قبل	تورم‌زدایی از بودجه فصل فرهنگ و هنر براساس قیمت ثابت سال ۱۳۸۳	درصد رشد اعتبارات حقیقی فصل فرهنگ و هنر در مقایسه با سال قبل
۱۳۷۰	۲۲۶,۳۰۵,۰۴۲,۴۳۹	۲۰/۶۱	۱,۰۱۷,۷۱۸,۹۵۱	۱۹/۰۹
۱۳۷۱	۲۳۹,۴۴۵,۱۸۲,۵۳۸	۵/۸۱	۱,۰۶۱,۴۲۳,۰۷۷	۴/۲۹
۱۳۷۲	۲۶۲,۱۲۲,۰۰۷,۳۳۰	۹/۴۷	۲,۰۸۶,۴۷۴,۹۹۰	۹۶/۵۷
۱۳۷۳	۳۲۷,۹۳۲,۹۵۳,۳۸۸	۲۵/۱۱	۲,۲۷۵,۰۱۲,۹۶۱	۹/۰۴
۱۳۷۴	۲۴۸,۱۸۱,۹۳۴,۰۹۶	-۲۴/۳۲	۲,۲۴۹,۵۸۴,۷۸۱	-۱/۱۲
۱۳۷۵	۲۷۲,۸۷۴,۰۴۶,۰۷۶	۹/۹۵	۲,۶۹۷,۷۳۴,۳۷۵	۱۹/۹۲
۱۳۷۶	۳۲۳,۲۷۹,۳۷۲,۸۹۷	۱۸/۴۷	۳,۷۳۴,۱۷۴,۶۰۳	۳۸/۴۲
۱۳۷۷	۲۹۷,۹۷۹,۸۷۱,۶۲۸	-۷/۸۳	۳,۵۵۲,۲۸۶,۱۸۴	-۴/۸۷
۱۳۷۸	۲۷۹,۱۳۳,۶۸۶,۴۹۶	-۶/۳۲	۲,۷۹۳,۶۷۱,۷۵۶	-۲۱/۳۶
۱۳۷۹	۲۵۰,۱۲۹,۵۱۳,۹۲۴	-۱۰/۳۹	۳,۲۹۲,۴۵۲,۰۵۵	۱۷/۸۵
۱۳۸۰	۲۸۱,۷۶۱,۳۶۰,۱۵۱	۱۲/۶۵	۳,۲۶۶,۵۰۴,۲۸۸	-۰/۷۹
۱۳۸۱	۳۸۲,۱۳۷,۴۲۱,۰۱۰	۳۵/۶۲	۳,۵۲۶,۱۲۶,۶۱۴	۷/۹۵
۱۳۸۲	۵۲۸,۵۱۲,۵۲۵,۳۴۷	۳۸/۳۰	۴,۹۳۳,۴۸۱,۷۳۸	۳۹/۹۱
۱۳۸۳	۵۱۹,۰۱۴,۶۵۰,۶۰۲	-۱/۸۰	۴,۸۴۱,۳۱۹,۲۵۴	-۱/۸۷
۱۳۸۴	۴۴۸,۶۹۰,۵۹۸,۴۲۵	-۱۳/۵۵	۸,۰۵۲,۰۵۵,۱۱۸	۶۶/۳۲
۱۳۸۵	۳۹۶,۲۲۱,۶۸۸,۴۶۹	-۱۱/۶۹	۹,۲۹۰,۱۵۳,۷۴۲	۱۵/۳۸
۱۳۸۶	۴۲۷,۸۴۶,۴۶۳,۲۰۳	۷/۹۸	۸,۵۲۰,۲۸۳,۲۴۱	-۸/۲۹
۱۳۸۷	۴۶۴,۴۵۲,۴۰۴,۵۵۰	۸/۵۶	۱۰,۴۷۶,۰۳۸,۵۷۶	۲۲/۹۵
۱۳۸۸	۴۰۴,۳۷۱,۸۰۲,۳۴۰	-۱۲/۹۱	۱۰,۲۰۸,۷۰۹,۹۸۷	-۲/۵۵
۱۳۸۹	۴۲۹,۰۶۸,۷۵۴,۳۰۳	۶/۰۸	۱۰,۰۵۴,۹۱۱,۲۳۹	-۱/۵۱
۱۳۹۰	۴۹۰,۹۵۳,۱۷۰,۶۶۸	۱۴/۴۲	۹,۸۱۵,۶۷۷,۴۶۶	-۲/۳۸
۱۳۹۱	۳۹۳,۶۲۶,۳۰۱,۴۱۲	-۱۹/۸۲	۱۱,۶۹۸,۵۰۴,۱۹۰	۱۹/۱۸
۱۳۹۲	۴۱۳,۶۱۲,۳۱۹,۴۳۲	۵/۰۸	۷,۵۲۹,۵۰۵,۵۲۰	-۳۵/۶۴

همان‌طور که ملاحظه می‌شود در سال ۱۳۹۲، اگرچه بودجه عمومی دولت با ۵ درصد افزایش اعتبارات حقیقی مواجه شده، اعتبار فصل فرهنگ و هنر ۳۵ درصد کاهش اعتبار حقیقی داشته است. این بدین معنی است که سهم فصل فرهنگ و هنر از اعتبارات عمومی دولت با احتساب اثر تورم بر بودجه کاهش یافته است.

علاوه بر این براساس جدول ۶ رشد اعتبارات حقیقی فصل فرهنگ تابع افزایش یا کاهش بودجه عمومی دولت در شرایط تورم‌زدایی نیست. این روند ناهماهنگ در نمودار ۷ قابل ملاحظه است:

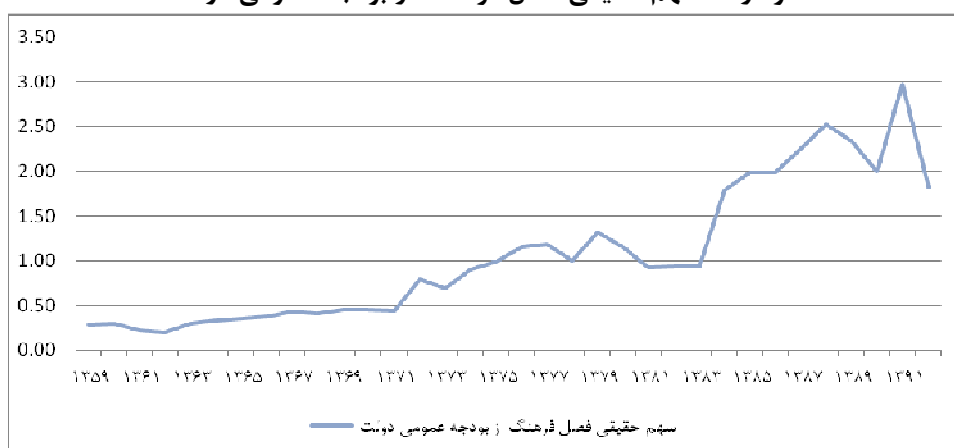
نمودار ۷. مقایسه تطبیقی درصد رشد اعتبارات فصل فرهنگ با بودجه عمومی دولت در شرایط تورم‌زدایی شده

همان‌طور که ملاحظه می‌شود به غیر از سال‌های ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۸، ۱۳۷۱، ۱۳۷۴، ۱۳۷۷، ۱۳۸۳ و ۱۳۸۷ روند رشد اعتبارات فصل فرهنگ از روند رشد بودجه عمومی دولت تبعیت نکرده است. در برخی از سال‌ها اگرچه بودجه عمومی دولت افزایش یافته، اما بودجه فصل فرهنگ کاهش یافته است (همانند سال‌های ۱۳۶۲، ۱۳۸۰، ۱۳۸۶، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۲) در مقابل در برخی از سال‌ها نیز اگرچه بودجه عمومی دولت کاهش یافته، بودجه فصل فرهنگ با روند افزایشی روبرو بوده است (مانند سال‌های ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۷۲، ۱۳۷۶، ۱۳۸۴ و ۱۳۹۱).

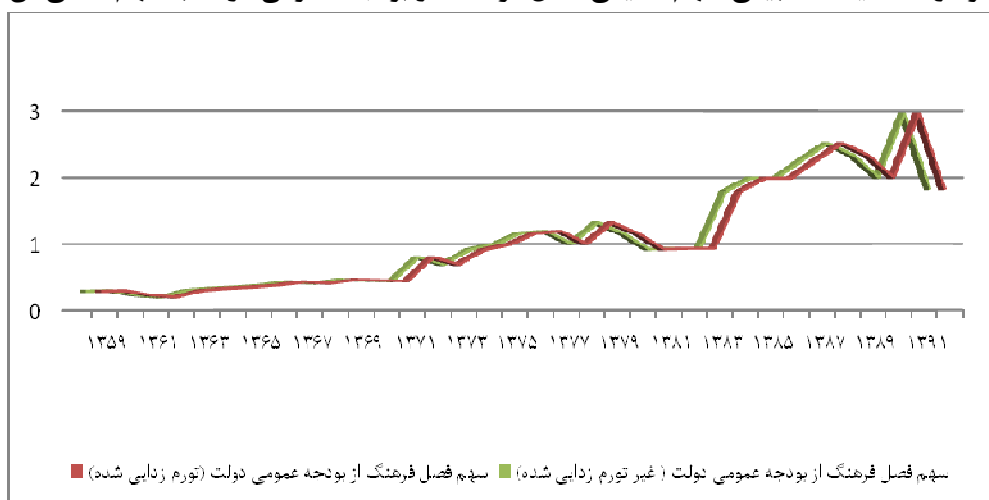
۳. بررسی سهم فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت در شرایط تورم‌زایی شده
همان‌طور که ذکر شد نسبت مخارج فصل فرهنگ به کل بودجه می‌تواند معیار مناسب‌تری جهت قضاوت در مورد میزان توجه به این بخش توسط دولت‌ها باشد. به همین علت در این بخش سهم اعتبارات حقیقی فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت محاسبه شده است.

نمودار ۸. سهم حقیقی فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت

مقایسه سهم فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت در حالت تورمزدایی شده با سهم غیرتورمزدایی شده آن نشان می‌دهد، با توجه به اینکه تورمزدایی از اعتبارات با استفاده از محور قرار دادن یک سال به‌عنوان سال پایه و تقسیم بودجه بر سهم یکسانی اتفاق افتاده است، نمودار سهم حقیقی شده فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت با نمودار سهم اسمی فصل فرهنگ از بودجه عمومی کاملاً با یکدیگر منطبق بوده و تفاوتی بین آنها مشاهده نمی‌شود.

نمودار ۹. مقایسه تطبیقی سهم حقیقی فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت با سهم اسمی آن

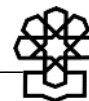

بدین ترتیب میانگین حقیقی سهم فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت نیز تغییری نکرده و معادل یک درصد است.

جمع‌بندی

در این گزارش تلاش شد تا ضمن بررسی اعتبارات فصل فرهنگ و هنر در بودجه سنواتی، میزان رشد این اعتبارات از سال ۱۳۵۹ الی ۱۳۹۳ و سهم بودجه فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت و امور اجتماعی و فرهنگی مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد.

۱. بررسی بودجه فصل فرهنگ و هنر در طول سال‌های مورد بررسی نشان داد اعتبار این فصل از ۸ میلیارد و ۱۶۲ میلیون ریال (معادل ۸۱۶ میلیون تومان) در سال ۱۳۵۹ به ۴۱ هزار میلیارد ریال (۴ هزار و ۱۷۶ میلیارد تومان) در سال ۱۳۹۳ رسیده است. علاوه بر این به غیر از سال‌های ۱۳۶۱، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ اعتبار فصل فرهنگ و هنر در مقایسه با سال گذشته خود، با رشد مثبت همراه بوده است. اعتبار فصل فرهنگ و هنر در سال‌های ۱۳۶۱ با ۲۶ درصد، ۱۳۹۲ با ۱۲ درصد و ۱۳۹۳ با ۳ درصد کاهش مواجه بوده است.

۲. بررسی بودجه سنواری کشور در طول سال‌های ۱۳۵۹ الی ۱۳۹۲ نشان داد روند رشد اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از روند رشد اعتبار بودجه عمومی دولت تبعیت نمی‌کند. به‌عنوان مثال در برخی سنوات شاهد رشد اعتبار بودجه عمومی دولت هستیم، اما در مقایسه اعتبار فصل فرهنگ و هنر کاهش یافته است (سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳) در مقابل در برخی سال‌ها مانند سال ۱۳۸۴ اگرچه بودجه عمومی دولت رشد چندانی نداشته، اما اعتبار فصل فرهنگ و هنر با رشد چشمگیری مواجه بوده است.
۳. اگرچه از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون سهم اعتبارات فصل فرهنگ و هنر از بودجه عمومی دولت روند افزایشی داشته، اما در مجموع این سهم بسیار ناچیز بوده و در بهترین حالت از ۲/۹ درصد در سال ۱۳۹۱ افزایش نیافته است.
۴. بررسی اعتبارات فرهنگی کشور ذیل فصل فرهنگ و هنر در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۳ نشان داد اگرچه این اعتبارات با رشد نسبی همراه بوده، اما نکته حائز اهمیت سهم ناچیز اعتبارات فرهنگی از بودجه عمومی دولت است که میانگین سهم آن تنها یک درصد بودجه عمومی در طول این سال‌هاست.
۵. اگرچه سهم فصل فرهنگ از امور اجتماعی و فرهنگی در طول سال‌های مورد بررسی به‌صورت نسبی روند افزایشی را طی کرده، با وجود این توجه به این نکته ضروری است که در تمامی این سال‌ها سهم فصل فرهنگ از امور اجتماعی به‌طور میانگین ۳ درصد بوده که رقم بسیار ناچیزی است.
۶. نتیجه تورمزدایی از اعتبارات فرهنگی نشان می‌دهد اعتبار فصل فرهنگ و هنر از یک هزار ۲۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۵۹ به ۷ هزار و ۵۲۹ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ افزایش یافته است.
۷. تعدیل مقادیر اسمی بودجه فصل فرهنگ به مقادیر حقیقی بر اساس سال ۱۳۸۳، منجر به کاهش اعتبارات حقیقی فصل در هر سال شده است. به‌عنوان مثال اعتبار فصل فرهنگ و هنر در سال ۱۳۹۲ از ۴۲ هزار و ۹۷۰ میلیارد ریال اعتبار اسمی به ۷ هزار و ۵۲۹ میلیارد ریال اعتبار حقیقی کاهش یافته است (۸۲ درصد کاهش) که نشان از این نکته دارد که بخش اعظم رشد بودجه این فصل ناشی از افزایش نرخ تورم بوده است و نه افزایش حقیقی اعتبار.
۸. بررسی داده‌های تورمزدایی شده فصل فرهنگ نشان می‌دهد اگرچه اعتبارات اسمی فصل فرهنگ در طول سال‌های مورد بررسی - به‌ویژه از سال ۱۳۸۳ - به‌صورت ناگهانی افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است، اما در طول سال‌های ۱۳۵۹-۱۳۹۲ رشد اعتبارات این فصل با احتساب نرخ رشد تورم در کشور، شیب ملایمی داشته و روند افزایشی قابل ملاحظه‌ای را طی نکرده به‌ویژه آنکه از سال ۱۳۹۱ روند کاهشی را طی نموده است.

بدین ترتیب بخش عمده‌ای از رشد اعتبارات فرهنگی که در حالت طبیعی ملاحظه می‌شود ناشی از افزایش نرخ تورم در کشور بوده و در شرایطی که داده‌های مربوطه تورمزدایی شود، اعتبارات فرهنگ از رشد ناچیزی در طول این سال‌ها بهره‌مند شده‌اند.

۹. میانگین سهم فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت در دو حالت اسمی (غیرتورمزدایی شده) و حقیقی (تورمزدایی شده) یکسان بوده و معادل ۱ درصد است.

با توجه به اینکه بودجه به‌عنوان ابزار سیاستگذاری دولت نشان‌دهنده میزان توجه دولت به یک بخش از یک‌سو و تنظیم امور آن بخش توسط اعتبارات مالی ازسوی دیگر است، احصای سهم فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت نشان می‌دهد که جایگاه فرهنگ در مدیریت اجرایی کشور تنها یک درصد است. امری که نشان از عدم حضور فرهنگ در اولویت برنامه‌ریزی‌های اجرایی کشور دارد. این مسئله از یک‌سو منجر به چالش دستگاه‌های فرهنگی در دستیابی به اهداف و برنامه‌های خود شده و ازسوی دیگر توان و قدرت مواجهه با تبلیغات و برنامه‌ریزی‌های رسانه‌های معاند را سلب کرده است.

پیوست

۱. تورمزدایی از اعتبارات هزینه‌ای فصل فرهنگ براساس قیمت ثابت سال ۱۳۸۳ برای تعدیل مقادیر اسمی بودجه هزینه‌ای فصل فرهنگ به مقادیر حقیقی از شاخص ضمنی مخارج مصرفی دولت مستخرج از حساب‌های ملی اسمی و به قیمت سال ۱۳۸۳ بانک مرکزی استفاده شده است.

جدول ۱. تورمزدایی از اعتبارات هزینه‌ای فصل فرهنگ براساس قیمت ثابت سال ۱۳۸۳ (تورمزدایی شده)

بودجه جاری فصل فرهنگ (حقیقی) (هزار ریال)	بودجه جاری فصل فرهنگ (اسمی) (هزار ریال)	شاخص ضمنی مصرف نهایی دولت	به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳		سال
			هزینه‌های مصرف نهایی بخش دولتی (میلیارد ریال)	هزینه‌های مصرف نهایی بخش دولتی (میلیارد ریال)	
۷۵۶,۵۲۶,۹۶۹	۶,۲۳۳,۹۰۰	۰/۰۰۸	۱۷,۲۳۶۰/۴	۱,۴۲۰/۳	۱۳۵۹
۸۱۰,۳۵۵,۴۸۵	۸,۱۹۶,۷۴۶	۰/۰۱۰	۱۷۰,۵۶۵/۳	۱,۷۲۵/۳	۱۳۶۰
۵۴۱,۸۹۵,۵۶۲	۶,۳۷۰,۱۲۹	۰/۰۱۲	۱۶۷,۲۵۵/۴	۱,۹۶۶/۱	۱۳۶۱
۵۰۹,۴۵۰,۵۱۷	۶,۶۷۵,۳۸۰	۰/۰۱۳	۱۶۹,۰۰۶/۷	۲,۲۱۴/۵	۱۳۶۲
۷۴۴,۱۳۲,۲۱۸	۱۰,۵۷۷,۳۵۴	۰/۰۱۴	۱۵۸,۵۶۰/۴	۲,۲۵۳/۸	۱۳۶۳
۸۴۳,۷۹۲,۱۱۳	۱۲,۷۶۴,۴۲۸	۰/۰۱۵	۱۶۶,۲۰۴/۷	۲,۵۱۴/۳	۱۳۶۴
۶۷۸,۰۳۰,۲۶۲	۱۲,۵۳۲,۹۶۶	۰/۰۱۸	۱۳۲,۰۱۱/۰	۲,۴۴۰/۱	۱۳۶۵
۶۱۲,۳۰۲,۶۸۲	۱۳,۸۹۱,۱۸۹	۰/۰۲۳	۱۲۲,۸۳۴/۴	۲,۷۸۶/۷	۱۳۶۶
۶۰۵,۱۵۹,۲۳۵	۱۶,۲۹۸,۹۳۷	۰/۰۲۷	۱۲۲,۲۴۷/۷	۳,۲۹۲/۵	۱۳۶۷
۵۶۲,۳۲۲,۳۵۷	۱۵,۴۵۷,۶۸۷	۰/۰۲۷	۱۱۸,۶۸۸/۹	۳,۲۶۲/۶	۱۳۶۸
۶۱۵,۷۲۶,۶۵۴	۲۰,۳۰۶,۷۵۰	۰/۰۳۳	۱۲۴,۹۲۸/۶	۴,۱۲۰/۲	۱۳۶۹
۷۰۹,۴۶۹,۷۴۱	۲۹,۰۱۲,۴۷۷	۰/۰۴۱	۱۳۵,۱۶۰/۲	۵,۵۲۷/۱	۱۳۷۰
۷۹۹,۵۴۸,۰۶۵	۴۱,۴۵۶,۰۰۰	۰/۰۵۲	۱۳۴,۶۴۱/۳	۶,۹۸۱/۱	۱۳۷۱
۱,۵۰۸,۹۶۸,۱۶۵	۱۴۶,۸۵۲,۰۷۴	۰/۰۹۷	۱۵۵,۱۹۷/۱	۱۵,۱۰۳/۷	۱۳۷۲
۱,۵۹۱,۵۱۷,۵۲۷	۲۰۴,۸۸۱,۶۷۲	۰/۱۲۹	۱۵۵,۷۹۷/۸	۲۰,۰۵۶/۴	۱۳۷۳
۱,۳۰۴,۳۲۰,۵۴۶	۲۴۴,۳۱۹,۹۵۴	۰/۱۸۷	۱۵۰,۱۶۴/۴	۲۸,۱۲۸/۲	۱۳۷۴
۱,۵۶۱,۹۱۳,۰۰۹	۳۴۹,۱۷۸,۵۰۰	۰/۲۲۴	۱۴۹,۶۱۱/۱	۳۳,۴۴۶/۸	۱۳۷۵
۲,۰۴۲,۲۶۵,۴۵۷	۵۱۴,۷۸۲,۰۰۰	۰/۲۵۲	۱۴۵,۶۲۵/۷	۳۶,۷۰۷/۰	۱۳۷۶
۲,۰۶۲,۴۵۵,۴۵۷	۶۲۷,۵۹۹,۰۰۰	۰/۳۰۴	۱۵,۶۱۱/۲	۴۶,۱۳۴/۸	۱۳۷۷
۱,۸۲۰,۳۶۲,۶۱۲	۷۱۵,۷۱۳,۰۰۰	۰/۳۹۳	۱۴۲,۷۴۸/۶	۵۶,۱۲۴/۵	۱۳۷۸
۲,۳۰۰,۴۲۷,۸۹۲	۱,۱۷۵,۹۱۰,۱۰۰	۰/۵۱۱	۱۵۸,۸۹۵/۷	۸۱,۲۲۲/۷	۱۳۷۹
۲,۲۰۱,۴۲۲,۴۹۴	۱,۲۸۲,۶۵۷,۰۰۰	۰/۵۸۳	۱۶۳,۱۰۲/۸	۹۵,۰۳۱/۷	۱۳۸۰
۲,۵۱۴,۵۷۶,۴۴۱	۱,۷۹۷,۱۹۳,۷۰۰	۰/۷۱۵	۱۶۷,۸۱۳/۲	۱۱۹,۹۳۷/۸	۱۳۸۱
۳,۲۷۸,۴۵۰,۵۵۰	۲,۷۰۴,۷۴۰,۵۰۰	۰/۸۲۵	۱۷۴,۱۴۷/۰	۱۴۳,۶۷۲/۳	۱۳۸۲
۳,۳۲۰,۲۸۴,۶۵۹	۳,۳۲۰,۲۸۴,۶۰۸	۱/۰۰۰	۱۸۸,۹۳۰/۱	۱۸۸,۹۳۰/۱	۱۳۸۳
۵,۱۸۶,۸۴۵,۹۴۵	۶,۵۸۷,۹۵۳,۰۰۰	۱/۲۷۰	۱۹۷,۶۷۶/۰	۲۵۱,۰۷۳/۶	۱۳۸۴
۴,۹۶۸,۰۶۵,۷۸۷	۷,۳۶۸,۷۱۸,۰۰۰	۱/۴۸۳	۲۱۰,۸۰۵/۱	۳۱۲,۶۶۹/۶	۱۳۸۵
۵,۵۴۰,۵۲۹,۹۴۳	۸,۹۵۷,۰۷۱,۰۰۰	۱/۶۱۷	۱۹۴,۵۵۲/۲	۳۱۴,۵۲۲/۰	۱۳۸۶
۶,۰۰۶,۸۷۱,۲۲۷	۱۲,۱۴۸,۵۷۶,۰۰۰	۲/۰۲۲	۱۹۶,۳۲۲/۸	۳۹۷,۰۵۲/۴	۱۳۸۷
۶,۱۰۹,۱۵۹,۳۹۵	۱۴,۶۲۰,۵۸۲,۰۰۰	۲/۳۹۳	۱۹۶,۴۹۳/۷	۴۷۰,۲۵۳/۲	۱۳۸۸
۶,۶۸۶,۶۰۰,۹۳۶	۱۹,۸۰۹,۴۵۲,۰۰۰	۲/۹۶۳	۱۸۹,۰۸۱/۶	۵۶۰,۱۶۵/۴	۱۳۸۹
۷,۲۶۹,۰۷۱,۷۷۰	۲۵,۱۲۸,۸۶۹,۰۰۰	۳/۴۵۷	۱۸۲,۵۹۴/۶	۶۳۱,۲۲۱/۷	۱۳۹۰*
۸,۳۱۸,۵۱۴,۳۶۱	۳۴,۷۴۶,۹۹۰,۰۰۰	۴/۱۷۷	۱۶۹,۵۳۰/۳	۷۰۸,۱۳۹/۵	۱۳۹۱*
۵,۰۴۳,۷۴۵,۵۰۶	۲۸,۷۸۳,۴۴۵,۰۰۰	۵/۷۰۷	۱۷۲,۳۲۳/۰	۹۸۳,۴۰۶/۰	۱۳۹۲*

مأخذ: فهرست جداول حساب‌های ملی سالانه در سال‌های ۱۳۳۸-۱۳۹۱، ارقام مربوط به سال ۱۳۹۲، گزارش تحولات اقتصادی بانک

مرکزی مردادماه ۱۳۹۳.

*ارقام نهایی نیست.

۲. مقایسه تطبیقی درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای حقیقی فصل فرهنگ با درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای اسمی

جدول ۲. مقایسه تطبیقی درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای حقیقی فصل فرهنگ با درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای اسمی

سال	درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای اسمی فصل فرهنگ	درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای حقیقی فصل فرهنگ
۱۳۵۹		
۱۳۶۰	۳۱/۴۹	۷/۱۲
۱۳۶۱	-۲۲/۲۸	-۳۳/۱۳
۱۳۶۲	۴/۷۹	-۵/۹۹
۱۳۶۳	۵۸/۴۵	۴۶/۰۷
۱۳۶۴	۲۰/۶۸	۱۳/۳۹
۱۳۶۵	-۱/۸۱	-۱۹/۶۴
۱۳۶۶	۱۰/۸۴	-۹/۶۹
۱۳۶۷	۱۷/۳۳	-۱/۱۷
۱۳۶۸	-۵/۱۶	-۷/۰۸
۱۳۶۹	۳۱/۳۷	۹/۵
۱۳۷۰	۴۲/۸۷	۱۵/۲۲
۱۳۷۱	۴۲/۸۹	۱۲/۷
۱۳۷۲	۲۵۴/۲۴	۸۸/۷۳
۱۳۷۳	۳۹/۵۲	۵/۴۷
۱۳۷۴	۱۹/۲۵	-۱۸/۰۵
۱۳۷۵	۴۲/۹۲	۱۹/۷۵
۱۳۷۶	۴۷/۴۳	۳۰/۷۵
۱۳۷۷	۲۱/۹۲	۰/۹۹
۱۳۷۸	۱۴/۰۴	-۱۱/۷۴
۱۳۷۹	۶۴/۳	۲۶/۳۷
۱۳۸۰	۹/۰۸	-۴/۳
۱۳۸۱	۴۰/۱۱	۱۴/۲۳
۱۳۸۲	۵۰/۵	۳۰/۳۸
۱۳۸۳	۲۲/۷۶	۱/۲۸
۱۳۸۴	۹۸/۴۲	۵۶/۲۲
۱۳۸۵	۱۱/۸۵	-۴/۲۲
۱۳۸۶	۲۱/۵۶	۱۱/۵۲
۱۳۸۷	۳۵/۶۳	۸/۴۲
۱۳۸۸	۲۰/۳۵	۱/۷
۱۳۸۹	۳۵/۴۹	۹/۴۵
۱۳۹۰	۲۶/۸۵	۸/۷۱
۱۳۹۱	۳۸/۲۸	۱۴/۴۴
۱۳۹۲	-۱۷/۱۶	-۳۹/۳۷

۳. تورمزدایی از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای فصل فرهنگ براساس قیمت ثابت

سال ۱۳۸۳

برای تعدیل مقادیر اسمی بودجه عمرانی فصل فرهنگ به مقادیر حقیقی از شاخص ضمنی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص مستخرج از حساب‌های ملی اسمی و به قیمت ثابت سال ۱۳۸۳ بانک مرکزی استفاده شده است.

جدول ۳. تورمزدایی از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای فصل فرهنگ

براساس قیمت ثابت سال ۱۳۸۳

سال	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت‌های جاری (میلیارد ریال)	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت‌های ثابت ۱۳۸۳ (میلیارد ریال)	شاخص ضمنی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	بودجه عمرانی فصل فرهنگ (اسمی) (هزار ریال)	بودجه عمرانی فصل فرهنگ (حقیقی) (هزار ریال)
۱۳۵۹	۲,۴۹۳/۷	۲۶۷,۷۴۳/۷	۰/۰۰۹۳	۱,۹۲۸,۳۰۰	۲۰۷,۰۳۵,۶۵۵
۱۳۶۰	۲,۷۰۲/۷	۲۳۶,۳۹۲/۹	۰/۰۱۱۴	۱,۳۰۳,۵۰۳	۱۱۴,۰۱۱,۸۱۶
۱۳۶۱	۳,۲۹۱/۹	۲۵۷,۴۳۰/۲	۰/۰۱۲۸	۶۲۶,۵۰۰	۴۸,۹۹۳,۲۷۷
۱۳۶۲	۵,۳۴۴/۶	۳۵۳,۴۷۴/۱	۰/۰۱۵۱	۷۸۷,۱۷۱	۵۲,۰۶۰,۹۲۸
۱۳۶۳	۵,۸۸۱/۲	۳۱۵,۴۳۷/۰	۰/۰۱۸۶	۱,۸۲۰,۰۰۰	۹۷,۶۱۵,۱۸۲
۱۳۶۴	۵,۱۹۷/۵	۲۶۴,۶۹۰/۴	۰/۰۱۹۶	۱,۰۸۰,۰۰۰	۵۵,۰۰۱,۰۸۸
۱۳۶۵	۴,۷۹۷/۰	۲۴۹,۰۵۵/۲	۰/۰۱۹۳	۲,۰۹۵,۰۰۰	۱۰۸,۷۶۹,۷۳۸
۱۳۶۶	۵,۰۹۹/۶	۲۳۹,۲۰۱/۱	۰/۰۲۱۳	۱,۰۹۰,۲۹۰	۵۱,۱۴۱,۲۰۳
۱۳۶۷	۵,۳۸۷/۳	۱۸۰,۵۵۵/۶	۰/۰۲۹۸	۲,۴۹۱,۰۵۵	۸۳,۴۸۸,۳۶۰
۱۳۶۸	۶,۷۱۵/۸	۱۹۳,۷۲۸/۷	۰/۰۳۴۷	۳,۸۴۹,۰۲۲	۱۱۱,۰۳۱,۶۸۰
۱۳۶۹	۱۰,۲۵۰/۰	۲۰۲,۷۵۳/۲	۰/۰۵۰۶	۷,۸۹۴,۰۰۰	۱۵۶,۱۴۹,۹۳۱
۱۳۷۰	۱۸,۶۵۰/۰	۳۰۹,۱۲۹/۵	۰/۰۶۰۳	۱۲,۷۱۴,۰۰۰	۲۱۰,۷۳۸,۱۱۸
۱۳۷۱	۲۳,۷۲۶/۳	۲۹۴,۵۲۸/۹	۰/۰۸۰۶	۱۲,۷۳۸,۰۰۰	۱۷۰,۵۳۷,۷۷۹
۱۳۷۲	۲۹,۵۳۴/۷	۲۵۳,۵۸۱/۵	۰/۱۱۶۵	۵۵,۵۸۶,۰۰۰	۴۷۷,۲۵۵,۲۳۶
۱۳۷۳	۳۶,۲۸۰/۴	۲۲۳,۳۷۳/۱	۰/۱۶۲۴	۸۸,۵۹۵,۰۰۰	۵۴۵,۴۶۶,۰۴۸
۱۳۷۴	۴۸,۷۲۸/۵	۲۰۸,۴۹۵/۵	۰/۲۳۳۷	۱۷۶,۳۵۲,۴۰۰	۷۵۴,۵۶۱,۸۵۶
۱۳۷۵	۸۵,۰۸۸/۶	۲۶۱,۸۰۳/۶	۰/۳۲۵۰	۲۵۴,۹۳۴,۰۰۰	۷۸۴,۳۸۹,۵۷۳
۱۳۷۶	۱۰۳,۳۸۳/۱	۲۸۱,۰۵۹/۴	۰/۳۶۷۸	۴۲۲,۲۳۰,۰۰۰	۱,۱۴۷,۸۸۲,۳۵۷
۱۳۷۷	۱۱۵,۳۹۲/۲	۲۸۵,۴۳۹/۹	۰/۴۰۴۳	۴۵۲,۲۹۶,۰۰۰	۱,۱۱۸,۸۲۲,۳۳۶
۱۳۷۸	۱۵۱,۲۵۲/۶	۳۰۰,۰۲۶/۰	۰/۵۰۴۱	۳۸۲,۲۰۰,۰۰۰	۷۵۸,۱۳۵,۴۵۳
۱۳۷۹	۱۹۶,۶۲۰/۲	۳۲۵,۳۶۲/۳	۰/۶۰۴۳	۵۰۶,۵۳۳,۰۰۰	۸۳۸,۱۹۸,۳۵۸
۱۳۸۰	۲۶۴,۳۰۹/۶	۴۰۵,۴۰۶/۵	۰/۶۵۲۰	۳۵۰,۵۰۰,۰۰۰	۵۳۷,۶۰۸,۰۴۶
۱۳۸۱	۳۴۰,۳۰۸/۲	۴۳۲,۴۶۷/۶	۰/۷۸۶۹	۷۲۳,۹۸۶,۸۲۹	۹۲۰,۰۵۰,۹۰۹
۱۳۸۲	۴۱۰,۸۸۰/۷	۴۶۰,۰۲۲/۳	۰/۸۹۳۲	۱,۳۶۵,۳۸۱,۹۳۴	۱,۵۲۸,۶۸۲,۴۱۳
۱۳۸۳	۴۹۶,۳۵۵/۰	۴۹۶,۳۵۵/۰	۱/۰۰۰۰	۱,۵۲۱,۰۳۴,۶۴۶	۱,۵۲۱,۰۳۴,۶۴۶
۱۳۸۴	۵۶۶,۳۱۰/۶	۵۱۹,۴۴۹/۹	۱/۰۹۰۲	۳,۶۳۸,۱۵۷,۰۰۰	۳,۳۳۷,۱۰۹,۲۸۷
۱۳۸۵	۶۵۰,۳۹۳/۹	۵۱۲,۱۸۴/۸	۱/۲۶۹۸	۴,۳۳۱,۲۹۴,۰۰۰	۳,۴۱۰,۸۹۱,۱۳۷

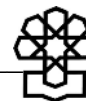
سال	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت‌های جاری (میلیارد ریال)	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت‌های ثابت ۱۳۸۳ (میلیارد ریال)	شاخص ضمنی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	بودجه عمرانی فصل فرهنگ (اسمی) (هزار ریال)	بودجه عمرانی فصل فرهنگ (حقیقی) (هزار ریال)
۱۳۸۶	۸۸۰,۳۵۵/۸	۵۶۹,۲۱۷/۶	۱/۵۴۶۶	۴,۸۲۰,۲۲۷,۰۰۰	۳,۱۱۶,۶۴۶,۸۶۱
۱۳۸۷	۱,۱۸۱,۸۳۵/۰	۶۳۱,۷۳۸/۲	۱/۸۷۰۸	۹,۰۳۳,۹۷۴,۰۰۰	۴,۸۲۹,۰۲۱,۲۶۱
۱۳۸۸	۱,۲۱۶,۰۵۱/۳	۶۵۰,۳۲۹/۹	۱/۸۶۹۹	۹,۸۰۸,۸۶۱,۰۰۰	۵,۲۴۵,۶۶۳,۴۲۵
۱۳۸۹	۱,۳۳۳,۳۵۶/۹	۶۷۵,۳۴۷/۰	۱/۹۷۴۳	۹,۹۸۳,۲۵۰,۰۰۰	۵,۰۵۶,۵۲۹,۲۷۰
۱۳۹۰*	۱,۶۴۸,۶۷۱/۳	۶۹۹,۰۶۲/۰	۲/۳۵۸۴	۸,۸۰۳,۹۲۸,۰۰۰	۳,۷۳۳,۰۰۰,۸۶۴
۱۳۹۱*	۱,۹۷۳,۰۶۸/۰	۵۳۲,۷۰۲/۰	۳/۷۰۳۹	۱۴,۱۷۷,۶۶۲,۰۰۰	۳,۸۲۷,۷۷۹,۰۶۲
۱۳۹۲*	۲,۵۲۸,۱۰۹/۰	۴۹۶,۱۷۸/۰	۵/۰۹۵۲	۱۴,۱۸۷,۴۴۳,۰۰۰	۲,۷۸۴,۴۹۱,۱۳۳

مأخذ: فهرست جداول حساب‌های ملی سالیانه در سال‌های ۱۳۳۸-۱۳۹۱، ارقام مربوط به سال ۱۳۹۲، گزارش تحولات اقتصادی بانک مرکزی، مردادماه ۱۳۹۳.
* ارقام نهایی نیست.

۴. مقایسه تطبیقی رشد اعتبارات حقیقی تملک دارایی سرمایه‌ای فصل فرهنگ با اعتبارات اسمی آن

جدول ۴. مقایسه تطبیقی رشد اعتبارات حقیقی تملک دارایی سرمایه‌ای فصل فرهنگ با اعتبارات اسمی آن

سال	درصد رشد اعتبارات عمرانی اسمی فصل فرهنگ	درصد رشد اعتبارات عمرانی حقیقی فصل فرهنگ
۱۳۵۹		
۱۳۶۰	-۳۲/۴	-۴۴/۹۳
۱۳۶۱	-۵۱/۹۴	-۵۷/۰۳
۱۳۶۲	۲۵/۶۵	۶/۲۶
۱۳۶۳	۱۳۱/۲۱	۸۷/۵
۱۳۶۴	-۴۰/۶۶	-۴۳/۶۶
۱۳۶۵	۹۳/۹۸	۹۷/۷۶
۱۳۶۶	-۴۷/۹۶	-۵۲/۹۸
۱۳۶۷	۱۲۸/۴۸	۶۳/۲۵
۱۳۶۸	۵۴/۵۱	۳۲/۹۹
۱۳۶۹	۱۰۵/۰۹	۴۰/۶۴
۱۳۷۰	۶۱/۰۶	۳۴/۹۶
۱۳۷۱	۸/۰۵	-۱۹/۰۸
۱۳۷۲	۳۰۴/۶۱	۱۷۹/۸۵
۱۳۷۳	۵۹/۳۸	۱۴/۲۹
۱۳۷۴	۹۹/۰۵	۳۸/۳۳
۱۳۷۵	۴۴/۵۶	۳/۹۵
۱۳۷۶	۶۵/۶۲	۴۶/۳۴

سال	درصد رشد اعتبارات عمرانی اسمی فصل فرهنگ	درصد رشد اعتبارات عمرانی حقیقی فصل فرهنگ
۱۳۷۷	۷/۱۲	-۲/۵۳
۱۳۷۸	-۱۵/۵	-۳۲/۲۴
۱۳۷۹	۳۲/۵۳	۱۰/۵۶
۱۳۸۰	-۳۰/۸	-۳۵/۸۶
۱۳۸۱	۱۰۶/۵۶	۷۱/۱۴
۱۳۸۲	۸۸/۵۹	۶۶/۱۵
۱۳۸۳	۱۱/۴	-۰/۵
۱۳۸۴	۱۳۹/۱۹	۱۱۹/۴
۱۳۸۵	۱۹/۰۵	۲/۲۱
۱۳۸۶	۱۱/۲۹	-۸/۶۳
۱۳۸۷	۸۷/۴۲	۵۴/۹۴
۱۳۸۸	۸/۵۸	۸/۶۳
۱۳۸۹	۱/۷۸	-۳/۶۱
۱۳۹۰	-۱۱/۸۱	-۲۶/۱۷
۱۳۹۱	۶۱/۰۴	۲/۵۴
۱۳۹۲	۰/۰۷	-۲۷/۲۶

منابع و مأخذ

۱. قانون بودجه کشور از سال ۱۳۵۹-۱۳۹۲.
۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت مورخ ۱۳۸۴/۶/۴.
۳. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۰.
۴. صحیفه نور امام خمینی (ره)، ج ۱۵.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۴۰۳۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی تطور بودجه فرهنگی کشور از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تا سال ۱۳۹۳

نام دفتر: مطالعات فرهنگی

تهیه و تدوین: آسیه ارحامی

همکاران: زهرا قدیانی، عاطفه جلالی موسوی (دفتر مطالعات بخش عمومی)، نرگس صادقی (دفتر مطالعات اقتصادی)

ناظر علمی: سینا کلهر

متقاضی: حجت‌الاسلام والمسلمین مرتضی آقائهرانی (نماینده تهران، اسلامشهر، ری و شمیرانات)

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

- بودجه فرهنگی کشور
- تورم‌زدایی
- سهام فصل فرهنگ از بودجه عمومی دولت

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۹/۱۷